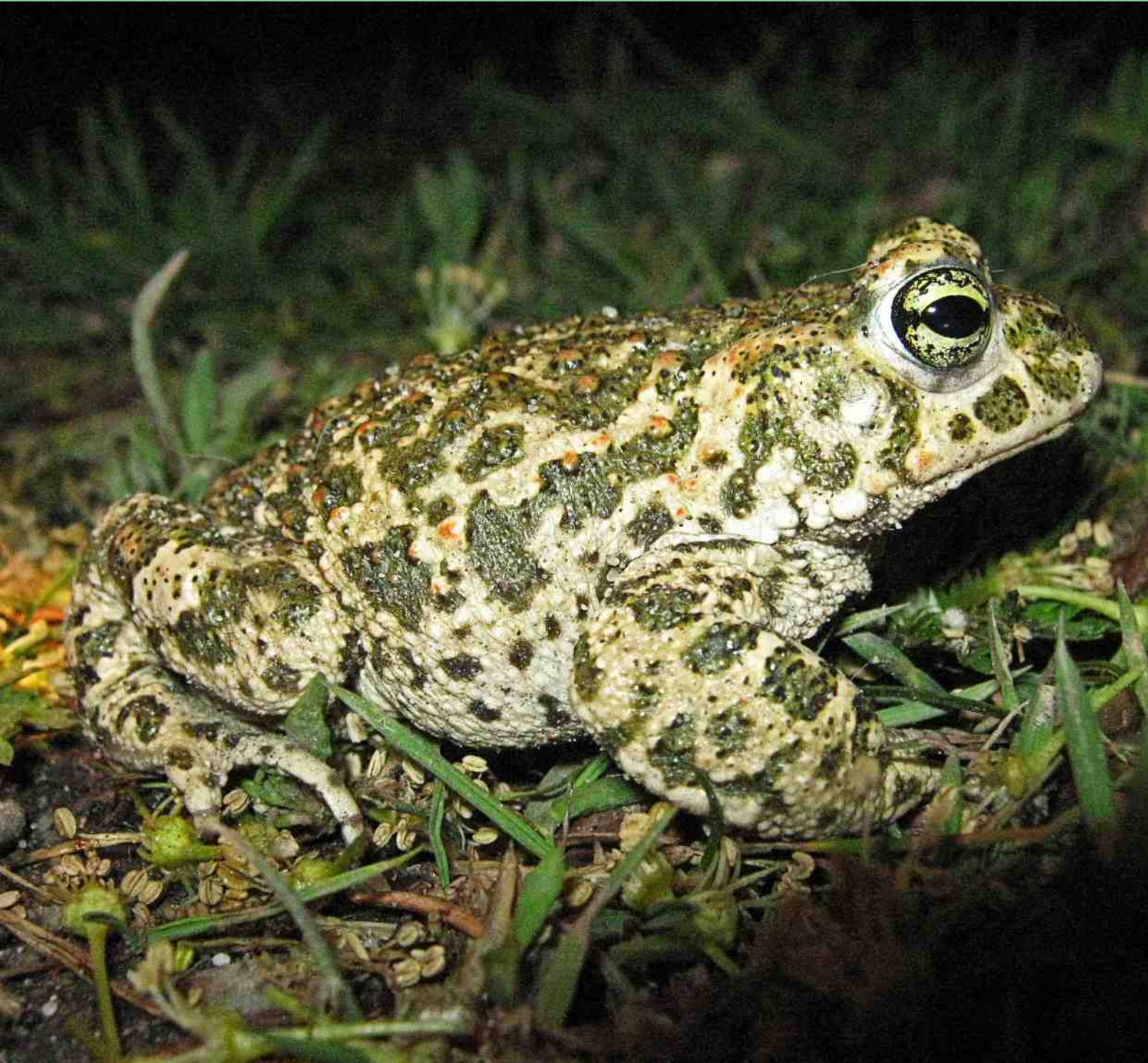

Aves Visum

Natuur- en Vogelwacht Rotta
nummer 139 maart 2017

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

e-mail: [info@rotta-natuur](mailto:info@rotta-natuur.nl)

website: <http://www.rotta-natuur.nl>

Triodos Bank NL60 TRIO 0254 40 52 23

Opricht: 9 februari 1982.

Aangewezen door de Belastingdienst als algemeen nut beogende instelling, ANBI.

Ingeschreven bij de KvK Haaglanden nr. 40464998.

Lidmaatschap:

minimaal € 12,50 per jaar voor volwassenen.

minimaal € 6,25 per jaar voor jeugd tot 18 jaar.

Donateurs: minimaal € 12,50 per jaar.

Verenigingsgebouw

Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

010-521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Openingstijden:

donderdag: 10:00 - 16:00

zaterdag: 12:00 - 16:00

Trefpunt Beheer:

trefpuntrotta@gmail.com

Ad Somers 06-39 32 11 13

Bestuur

Voorzitter hsas22@gmail.com

Hans Sanders 06 - 40 56 77 69

Vice-voorzitter aezuidervaart@hotmail.com

Anneke Zuidervaart 06 - 20 00 17 52

Secretaris secretariaat.rotta@gmail.com

Marijke den Oudendammer 06 - 28 51 81 05

Penningmeester penningmeester.rotta@gmail.com

Cor van de Lustgraaf 010 - 461 34 75

Leden

Jesse Keyzer jessekeyzer@gmail.com

stadsvogeladviseur 06 - 38 59 53 04

Cor Noorman corilona1@gmail.com

Paddenstoelen, vlinders 06 - 21 82 44 38

Arend Hoogeveen hoogeveen.a@hetnet.nl

Aves Visum, algemeen 06 - 83 69 84 50

Ledenadministratie

Cor van de Lustgraaf ledenbeheer.rotta@gmail.com

Website

Chris van Rijswijk cdvrijswijk@gmail.com

Colofon

Verenigingsblad van Natuur- en Vogelwacht Rotta

Nummer 139, maart 2017, jaargang 37, oplage 785 exemplaren.

Verschijnt in maart, juni, september en december.

Redactie: Machiel Brinkhorst, Aad Deurloo, Arend Hoogeveen en Hans Soeterbroek.

Redactieadres: avesvisumredactie@gmail.com.

Druk: Editoo BV, Arnhem

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen en te weigeren, zo mogelijk in overleg met de auteurs. Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding. Copyright van foto's blijft bij de fotograaf.

Inleveren van kopij voor de volgende Aves Visum voor 10 mei 2017. Aves Visum 140 verschijnt in de tweede week van juni.

Inhoud

Van het Bestuur / Van de Redactie	3
Werkgroepen	4
Smoelenboek	5
Rugstreeppad	6
Rotta Rangers - Pluizen in een uilenmenu	7
Rotta Natuurwerk	8
Enkele resultaten van het Natuuronderzoek in 2016	8
In en om het Trefpunt	10
38 jaar roofvogels tellen rond Moerkapelle	11
Een mooie herfstdag	12
Kwaliteitsimpuls Rottemeren - visdiefeilandjes	13
Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 28 maart 2017	14
Notulen Algemene Ledenvergadering 2016	15
Financieel Verslag 2016	15
Toelichting bij Jaarcijfers 2016	16
Jaarcijfers 2016 van de 'Vereniging' Rotta	17
Jaarcijfers 201 van het 'Trefpunt' Rotta	18
Begroting 2017 Natuur- en Vogelwacht Rotta	19
Jaarverslag 2016 Natuur- en Vogelwacht Rotta	20
De Hoop die Leven doet	21
Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Noordrand	22
Excursie Zevenhuizerplas	23
Onmenselijke Zintuigen - trillingen	24
Nieuw - Rotta geeft erven vleugels	25
Rotta Rangers - tuinvogeltelling 2017	26
De Fakkels	27
Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Zuidplas	28
Groene halsbandparkieten	29
Activiteitenkalender	30
Mystery Bird	32

Bij de voorplaat

Grote foto:

Rugstreeppad © Robert Top

Kleine foto's van links naar rechts:

Alle Rangers geslaagd: het officiële Rotta-Pluisdiploma © Tijs van Neerbos; De bewaker van 'ons' Koornmolengat © Klaas Verschoor; Het nieuwe brandmerk van het Rotta-logo op onze houten natuurproducten.

Van het Bestuur

Marijke den Oudendammer

Het nieuwe jaar is weer begonnen. Met de Algemene Ledenvergadering op 28 maart (zie elders in deze Aves Visum) begint voor Rotta weer een nieuw verenigingsjaar. In 2017 bestaat Rotta 35 jaar! Over dit lustrum hoort u later meer.

De winter is nu bijna voorbij. De Eendragtspolder was een eldorado voor schaatsers, zoveel ruimte tussen de eilandjes die langzaam weer zijn drooggevallen. Geen drommen mensen, maar genoeg schaatsers voor een mooi winters plaatje en winters geluid. Net zoals het knerpen van de sneeuw onder mijn schoenen een paar weken later. Ondanks de kou is er door de natuurwerkers hard doorgewerkt. Er is gemaaid en gesnoeid in onze mooie natuurgebiedjes om nieuwe planten ruimte te geven, het vlonderpad door het Koornmolengat is voor een groot deel vernieuwd, klaar voor de excursies deze zomer. De groep natuurwerk sluit het seizoen nu bijna af. Er zijn nog wat plaatsen waar geknot gaat worden en dan komt er een rustperiode voor de werkers. Dan begint het werkseizoen voor de natuur zelf. De planten en bomen kunnen weer uitbotten en nieuwe planten kunnen zich ontwikkelen, zodat vlinders en insecten daar weer hun kostje kunnen vinden. De vogels beginnen met broeden en groot brengen van hun jongen met vruchten en insecten. Zo is de cirkel weer rond. Wij hebben slechts de leefvoorwaarden hier en daar verbeterd.

Bij het Trefpunt, aan de overkant, is een nieuw project gestart. Achter de mooie wilgenhut, waar de Kapoentjes en Rangers dankbaar gebruik van maken, is een mooie poel gecreëerd met broeihopen ernaast en binnenkort een strook met besdragende struiken er langs. Het 'bedje' is gespreid voor padden en andere amfibieën. Nu maar hopen dat zij dit paradijsje snel zullen ontdekken.

De wintertellers zijn nog bezig en de broedvogeltellers staan al klaar voor het nieuwe seizoen.

De ontwikkeling rond de verlengde A16 komt in een nieuwe fase. De weg tegenhouden kon niet, maar nu komt de aankleding van de directe omgeving in beeld en daar doen wij als Rotta ons zegje over. Zo zijn er meer lopende en nieuwe projecten waarin wij het komende jaar weer een actieve rol in spelen.

Op onze site en in Aves Visum zijn de ontwikkelingen te volgen. Maar voor vooruitziende plannen en achtergrondinformatie kom naar de ALV en denk mee over de verschillende onderwerpen. Actieve meedenkers en –doeners zijn er nooit teveel. Tot ziens op 28 maart in ons Natuurcentrum Trefpunt Rotta! ♦

Van de Redactie

Aad Deurloo

In het eerste nummer van Aves Visum in 2017 kunt u weer lezen hoe we als vereniging reilen en zeilen. De jaarstukken zijn opgenomen, waaronder het verslag van het secretariaat en het financieel jaarverslag, zowel van de vereniging als van het Trefpunt. U bent van harte welkom op de Algemene Ledenvergadering op dinsdagavond 28 maart. In dit nummer vindt u de uitnodiging en de notulen van de ALV in maart 2016.

Op de begroting voor 2017 wordt voor de post "Natuurwerk" een eigen budget opgenomen. Hierop zullen o.a. de kosten voor de aanleg van een paddenpoel en de kosten voor het in de startblokken staande project "Erfvogels" drukken. Over dit project "erfvogels" kunt u verderop meer lezen.

Als thema voor de voorplaat van Aves Visum dit jaar geen vogels, maar een diersoort die niet zo gemakkelijk is waar te nemen, namelijk amfibieën. Gestart wordt met de rugstreeppad. De soorten en de volgorde voor de volgende drie edities wordt nog nader vastgesteld. We hopen dat door deze keus uw belangstelling voor deze diersoorten zal toenemen.

Inmiddels zitten we weer midden in de ontluiking van de natuur, diverse struiken laten al hun bloemenpracht zien, het klein- en groot-hoefblad zullen hun bloemen weer laten zien, vooruitlopend op de groei van hun bladeren. Kleinhoefblad met gele bloempjes en groothoefblad met paarsachtige, kegelvormige bloemen, die van afstand soms doen denken aan hyacinten.

In februari zijn de blauwe reigers al volop aan het broeden evenals de nijlganzen. De weidevogels kievit, grutto, tureluur en scholekster, alsmede de graspieper en andere weidevogels zijn ook eind februari al in beeld, zodat we weer kunnen genieten van hun baltschapriolen.

Veel leesplezier en een mooie lente. ♦

SOMMIGE DINGEN VERANDEREN NOOIT...

In een tijd waarin alles verandert, veranderen wij uiteraard mee. Toch zien wij als assurantiëkantoor dat er ook dingen hetzelfde blijven. Neem nu onze persoonlijke service. Onze klanten kiezen er al jaren bewust voor. En nee, dat is niet altijd duurder dan via internet. Het is wél 100% onafhankelijk en volledig afgestemd op uw situatie. U hoeft zelf niets uit te zoeken. **Hoe makkelijk is dat?**

OORD ASSURANTIËN. EERLIJK IS EERLIJK.

Noorderparklaan 20, 2660 AA Bergschenhoek T (010) 440 07 88, www.oordbv.nl

Werkgroepen

Rotta Kapoentjes/Rangers

info en aanmelden bij
Gert Jansen

Jong Rotta

info en aanmelden bij
Hans Sanders

Rotta Natuurwerk

info en aanmelden bij
Rien van der Vorm

Rotta Onderzoek

coördinatorenfunctie vacant

Trefpuntbeheer

info bij
Ad Somers

Trefpunt vrijwilligers

Aria van Ballegoie

Rotta Promotie

info en aanmelden bij
Aad Deurloo

Rotta Communicatie

info bij Brigitte Blom

Rotta Educatie

info bij
Aad Deurloo

activiteiten 4 t/m 12 jaar

rotta.jeugd@gmail.com
010 - 511 57 20

activiteiten vanaf 13 jaar

hsas22@gmail.com
06 - 40 56 77 69

werken in de natuur

rienvandervorm@hetnet.nl
06 - 27 89 00 77

tellingen flora en fauna

trefpuntrotta@gmail.com
06 - 39 32 11 13

avanballegoie@gmail.com

010 - 455 22 61

promotie en PR-activiteiten

a.j.deurloo@gmail.com
06 - 41 04 35 62

birgitte.blom@kpnmail.nl

a.j.deurloo@gmail.com
06 - 41 04 35 62

Nieuwe leden

Dhr. Wim Zwetsloot, Rotterdam
Mw. Annemiek Krijnen, Berkel en Rodenrijs
Dhr. Arvid Elderson, Berkel en Rodenrijs
Mw. Els Wanrooij, Rotterdam
Dhr. Pierre van Bruchem, Nieuwerkerk aan den IJssel
Mw. Hennie Kamphuis-van der Schuur, Bergschenhoek
Dhr. Lion Samson, Rotterdam
Dhr. Wim Posthumus, Bleiswijk
Mw. Margriet Huisman, Rotterdam
Mw. Jeanette Voogt-Kuyvenhoven, Bergschenhoek
Dhr. Ale Algra, Rotterdam
Dhr. Ben de Lange, Rotterdam
Mw. Anneke Fuykschot, Berkel en Rodenrijs
Mw. Karin Schouten, Bergschenhoek
Mw. Conny de Waal, Bleiswijk
Mw. Marjan den Boer, Bleiswijk
Dhr. Oliver van Rollegem, Berkel en Rodenrijs
Dhr. Ton Meijer, Bergschenhoek
Mw. Valesca de Veer, Bergschenhoek
Mw. Sylvia Kodde, Bleiswijk
Dhr. Willem Willemsen, Bergschenhoek
Mw. Merle Lahnstein, Zevenhuizen

Van harte welkom bij de vereniging. Kom snel eens langs bij onze activiteiten of gewoon zomaar op donderdag of zaterdagmiddag bij het Natuurcentrum Trefpunt Rotta!

Smoelenboek

Ina Geenen © Prázdiny Patnáct

Joop van Ardenne

Ina Geenen

Het was in 1989 dat ik voor het eerst kennis maakte met Rotta. Ik wilde graag de natuur in en een collega wees mij op het bestaan van de vogelvereniging. Ik ging dus mee met een excursie om te kijken of het iets voor mij was. Na de eerste keer werd me al gevraagd of ik lid wilde worden. Tja, dat wist ik nog niet zeker. Ik moest namelijk wel even wennen aan die aardige maar 'rare snuiters'. Ik vond het allang mooi als ik lekker buiten was en intussen ook wat over vogels te weten kwam. Dit waren echter experts die probeerden om door de kijker zo'n dier als het ware onder de loep te nemen. Ik werd er stil van. Wat hoorde ik allemaal niet langskomen? Ik kende de kokmeeuw, maar als ik u nu zeg dat iemand langs zijn neus weg en met een effen gezicht zei dat er op de derde tertial meer zwart zat, wat duidde op een juveniel 1e winter. Daar zou jij toch ook wit van weg trekken?

Afijn, ik werd steeds stiller....overwoog al om het lidmaatschap maar op zijn beloop te laten, toen ik onverwacht in de gelegenheid kwam om toch ook eens te laten horen wat ik wel niet wist. Geregeld raadpleegde mijn vader de Peterson en wees ons al jong op de vogels die in onze tuin kwamen foerageren en badderen. Huismus, merel, zanglijster, heggemus, kool- en pimpelmees en in latere jaren zelfs putters en groenlingen. Er broedde in een hete zomer zelfs een witte kwikstaart in de conifeer. En op een late winteravond troffen wij bij het uitlaten van de visite op de stoep een uit de koers geraakte steenuil aan. Ook hebben we eens een gewonde snip gered door hem bij Karel Schot te brengen.

Terug naar de excursie, anders raak ik zelf uit de koers. Er was enige opwindning over het bijzondere feit dat er een appelvink gezien zou zijn. Nou ja zeg...dacht ik en ik zei dat ook gelijk. 'Een appelvink, die zie ik zo vaak.' Toen werd het nóg stiller, maar nu bij de anderen. Ik werd aangekeken met een mengeling van ontzag en van twijfel, want wie was zij die er net bij was? We tuurden ingespannen door de kijker naar een rij bomen waar van alles bewoog. 'Nou' riep ik, 'daar zit er een'. Alle kijkers schoten omhoog in de richting die ik had aangeduid. De monden vielen open, toen volgde een lachsalvo. Dat is een gewone vink, werd mij te verstaan gegeven. Ik dacht altijd dat een vink, appelvink werd genoemd vanwege zijn mooie rode appeltjesborst. Je begrijpt, er viel nog veel te leren en te lachen. Want zo ken ik Rotta, leerzaam, gezellig en met humor. Dankzij mijn recente werkeloosheid werk ik met veel plezier bij de natuurwerkploeg. ♦

Joop van Ardenne

Ik ben geboren in 1950 op de Bergweg-Noord in Bergschenhoek. Natuur heeft van jongs af aan mijn interesse gehad. Op 9-jarige leeftijd had ik mijn eerste verrekijker bij elkaar gespaard. En toen mijn vader een tak van een boom greep, die naar beneden trok en me in een nest van een spotvogel liet kijken, was ik verkocht. Na de lagere Tuinbouwschool ben ik in Bleiswijk gaan werken bij De Ruiters in de plantenveredeling. Vervolgens vanaf 1973 10 jaar postbesteller. In die tijd heb ik de meest fantastische vogel- en natuurwaarnemingen gedaan. Met meerdere diehards heb ik "Rotta" doen starten en zien uitgroeien tot wat het nu is. Natuur en milieu was in opkomst in die tijd. Alleen al over die mensen uit het begin kan ik een boek schrijven. We waren eens op excursie in de AW-duinen en ik was met enkele vogelaars achteropgeraakt en stonden voor een brede waterplas: omlopen en verder achteroppraken of door het koude water lopen, we kozen voor het laatste. Dus schoenen/laarzen en broeken uit en op blote voeten door het ijskoude water. Dit werd gezien door de groep. Die met een witte onderbroek werd genoemd als witgatje, die met een zwarte gekenmerkt als krakeend! Een van ons besloot een andere keer nabij de Zevenhuizerplas (dacht hij) een oehoe, toen hij dichterbij kwam bleek deze van plastic voor enkele jagers die op kraaien jaagde.

Met mijn mentor Kees Stam (een vogelringer uit Leiden) hebben we in ons gebied wel zo'n 800 torenvalken van een ring voorzien. Vol bewondering keek ik altijd naar zijn verrichtingen. 'Dat wil ik ook' dacht ik. Lang wachten was het devies, het wachten werd pas beloond na 13 jaar. Toen was het in een week geregeld, die felbegeerde ringmachtiging. We kregen veel en leuke terugmeldingen daarvan. Samen met Wim Brandhorst hebben we enkele seizoenen op Meijndel op de vinkenbaan geringd.

Ik ben in september 1998 verhuisd naar Zwolle. Het vangen en ringen van vogels is behoorlijk uitgebreid. Was het vroeger een ring erom en hup weer de lucht in. Het ringen vandaag de dag vereist een terreinvergunning, ringmachtiging, vereiste certificering en ook een ontheffing in het kader van de Wet op de dierproeven. Ik werk mee aan onderzoeken van 2 universiteiten. Veel memorabele vangsten gedaan, maar top was toen ik van een slechtvalkringer, de ringen kreeg en de ringtang en de woorden 'hier ga je gang'. Vier slechtvalken heb ik toen mogen ringen. Tegenwoordig (na mijn pensionering) praat ik als vrijwilliger met een groep bejaarde Alzheimerpatiënten over de natuur van vroeger. Verrassend hoeveel ze er nog van weten te vertellen. ♦

De rugstreepad: geen gewone pad

Robert Top

Van de circa 6400 soorten amfibieën komen er slechts 16 voor in ons kikkerlandje, niet meer dan een kwart procent. Ook de rest van Europa komt er bekaaid vanaf met in totaal 76 soorten. Maar wie 28 februari op de ledenavond was, weet dat onze soortenarme amfibische fauna alles behalve saai is! Het pallet bestaat uit een bonte variatie van kikkers, padden en salamanders, allemaal met hun eigen vormen, kleuren en levenswijzen. Een van mijn persoonlijke favorieten is de rugstreepad, waarover ik op zich al een ledenavond zou kunnen vullen.

De rugstreepad lijkt op het eerste oog wel wat op de gewone pad. De laatste kan iets groter worden maar meestal hebben ze ongeveer dezelfde afmetingen. Ook zijn ze wrattig en kunnen slecht springen. Maar daarmee houdt de overeenkomst wel op. De rugstreepad ziet er anders uit, klinkt anders, beweegt anders, gedraagt zich anders en bewoont andere plaatsen. Om te beginnen heeft de rugstreepad (bijna) altijd een gele rugstreep, de gewone pad nooit. Een ander in het oog springend verschil is... het oog. Dat van de gewone pad is namelijk koperkleurig en het oog van de rugstreepad is geelgroen. Ook de manier van voortbewegen verschilt duidelijk. De gewone pad loopt langzaam of maakt korte sprongetjes, de rugstreepad rent muisachtig. De eerste keer weet je niet wat je ziet! Ook ik zag mijn eerste rugstreepad aan voor een muis.

Links rugstreepad en rechts gewone pad, beiden subadults. ©Robert Top

Amfibieënliefebbers doen graag aan inventariseren en bij de rugstreepad gaat dat relatief eenvoudig. Hij maakt namelijk een goed herkenbaar geluid, dat meestal omschreven wordt als een metaalachtige ratel. Rugstreepadden roepen vaak in koren en dat kun je bij goede omstandigheden al van flinke afstand horen. Alleen de mannetjes roepen en ze doen dat om de vrouwtjes te lokken, niet voor de lol maar uit bittere noodzaak. Voor de voortplanting zijn rugstreepadden namelijk afhankelijk van ondiepe, vaak tijdelijke wateren. Deze elementen vormen meestal geen constant onderdeel van het landschap, dus moeten de mannetjes soms op zoek naar geschikte wateren. Om te zorgen dat de vrouwtjes hen vervolgens kunnen vinden wordt er luid geroepen. Dit in tegenstelling tot de gewone pad die niet kieskeurig is in de waterkeuze, behoorlijk honkvast is en vaak in riante aantallen voorkomt. De partners kunnen elkaar bijna niet mislopen, dus roepen is niet nodig!

Een roepende rugstreepad. © Robert Top

Dat opvallende geroep brengt natuurlijk wel iets meer risico mee voor de rugstreepadden. Ze zijn makkelijker te vinden voor vijanden en het roepen kost veel energie. Maar daar staat ook iets tegenover. De tijdelijke wateren die rugstreepadden vaak als eerste koloniseren zijn arm aan concurrenten zoals andere amfibieën en ook predatoren zoals vissen komen er nauwelijks voor. Zo kan het dat je rugstreepadden hoort roepen vanuit karrensporen of regenplassen. Het nadeel van regenplassen is weer dat ze snel opdrogen, maar dat risico beperkt de rugstreepad doordat de larven in recordtijd opgroeien van minuscuul larfje tot ieniemieniepadje. Van het roepen van de vader tot het aan land kruipen van de kleintjes duurt in ideale omstandigheden (de temperatuur speelt daarbij een grote rol) slechts 4 weken! Dat is aanzienlijk sneller dan bij de gewone pad. De gemetamorfoseerde padjes zijn dan ook wel de kleinste van onze inheemse amfibieën (soms slechts 4 mm) en moeten dan nog heel wat springstaartjes eten om hun eerste winter goed door te kunnen komen.

De paargreep (amplex) van de rugstreepad. © Robert Top

Het levensverhaal van de rugstreepad is met bovenstaande verre van compleet, maar het beantwoordt wel de vraag waarom de mannetjes vooral roepen na een periode van regen en waarom rugstreepadden pas eind april aan de voortplanting beginnen. En misschien nodigt het je uit meer te lezen over deze boeiende amfibieën. Of ga eens luisteren op een geschikte mei-avond in het Bentwoud! ♦

Rotta Rangers - Pluizen in een uilenmenu

Gert Jansen

Natuurcentrum Trefpunt Rotta, zaterdag 11 februari 2017 circa 9.00 uur. Wat een stille, witte wereld. Alles is toegedekt met een dunne witte deken. Slechts een enkel spoor 'verstoorde' sereniteit. De zwart/witte poes van de overburen, die vaak grensoverschrijdend bezig is, is ons voor geweest. Een uurtje later is het rondom het Trefpunt met de rust gedaan. 's Morgens zijn er 23 Rangers en 's middags 24. Zij zijn afgekomen op de topattractie 'Pluizen in een uilenmenu'. Ook het rijgen van een pindasnoer staat op het programma en natuurlijk gaan we een poosje naar buiten. Er werd 's morgens nog meer sneeuw verwacht – gaaf toch! 's middags zou het alweer gaan dooiën.

Beide sessies begonnen met een dia-presentatie. Wat zijn nu eigenlijk de belangrijkste gereedschappen, waarmee uilen hun prooi vangen? De 47 Rangers weten er alles van en hebben het thuisfront ook wat bijgespijkerd over de eigenaard(igheden) van uilen. Hoe groeit een pinda? Hebben de kinderen het thuis kunnen vertellen? In Hart van Holland heeft onlangs op de kidspagina een heel verhaal over 'Apennootje is geen echt nootje' gestaan. En nu aan de slag! - in 2 groepjes pluizen en rijgen.

Het rijgen van een pindasnoer was soms wel een beetje priegelen. De apennootjes moesten op een dun ijzerdraadje geregen worden: eerst de dop doorboren met een prikpen op een prikmatje. De één was daar 'iets' handiger in dan de ander en 'Geduld is een schone zaak'.

Pinda's rijgen voor de vogels. © Yvonne Langendoen

'Is dat niet vies?' voorzichtig werd er met een satéstokje in de uilenbal gepeuterd. Later namen de vingers het peuterwerk over en werden de braakballen vakkundig gesloopt. Alle soorten botjes werden in kaart gebracht en ingekleurd op het werkblad 'Breek de code van de braakbal'. We hebben ook een echte - deels vergane - muis gevonden. Zo kregen de kinderen een idee hoe groot (of klein) een muis eigenlijk is. Natuurlijk was de ontdekking van een schedeltje of een onderkaak een feestje. Aan het gebit kun je een type muis herkennen. Kerkuilen lusten graag woelmuizen, ze hebben een hele rij zigzag-kiezen. Met hun snijtanden bijten ze een prooi in stukken en met de kiezen wordt het lekkere hapje fijngemalen. Er waren ook uilenballen van ransuilen: anders van vorm en met andere schedeltjes. De Ontdekking-Van-De-Dag was een compleet geraamte van een vogel: een bol kopje met snavel. Milan had een braakbal van een oehoe meegenomen. De botjes waren heel anders. Waarschijnlijk stonden bij deze grote uil enkel ééndagskuijken op het menu.

Onmisbaar: uitleg en een vergrootglas! © Yvonne Langendoen

En dan het buitengebeuren: 's morgens heerlijk 'een lûchie happen' in een fikse sneeuwbuï en 's middags door de sneeuwmodder banjeren. Sneeuwballengevechten braken spontaan uit. Vooral Karin en Carlo moesten het ontgelden. Carlo daagde de kinderen uit als trefpunt (prijs gooien), maar was onbereikbaar vanwege de te grote afstand. Achter hem liep een trimmer langs. Deze sportieveling kon goed mikken en trof Carlo precies op zijn achterhoofd; tsja..... We zijn ook nog even bij onze paddenpoel gaan kijken. De paddenpoel ligt naast de wilgwam (tijdelijk een iglo). Dat wordt echt een natuurpareltje van Rotta over een poosje.

Braakballen pluizen met een satéstokje of je vingers. © Elianne Hulst

Terug in het Trefpunt kregen de kinderen chocomel of limo en een snoepmuis zonder botjes en was er voor iedereen een pluisdiplooma. Bewaar het zuinig bij je zwemdiploma's, verkeersdiploma en/of veterdiploma! Iedereen, hartelijk dank voor de inzet. ♦

Rotta Natuurwerk

Rien van de Vorm

Half maart sluiten we het werken in de natuur af met een bijeenkomst in het Trefpunt met onze vrijwilligers en de mensen van het recreatieschap.

Tot eind 2016 was dat Groenservice Zuid-Holland (G.Z-H), na 1 januari de Rijksdienst Staatsbosbeheer (SBB), grotendeels dezelfde mensen, aangevuld met SBB-mensen die werken in het Bentwoud. Rottemeren en Bentwoud zijn een team geworden die gaan werken vanuit het oude GZH steunpunt in de Bleiswijkse Zoom. Dit team wordt binnenkort aangevuld met een nieuwe boswachter publiek, voor de natuur en bezoekers naar verwachting een verbetering. Voor ons verandert er niet veel, ons streven blijft er op gericht de natuurbeleving net zo belangrijk te maken als recreatie. Dit lijkt een normale zaak, maar de term natuur komt zeker niet op de eerste plaats, hoewel duidelijk is dat recreatie niet los gezien kan worden van de natuurlijke uitstraling van het gebied. Voor onze natuurparels is het belangrijk deze status te verankeren in het beheersysteem van SBB, zodat bij het onderhoud rekening gehouden wordt met ons werk. De afgelopen maanden is er hier en daar wat misgegaan, met wat overleg met SBB moet dit beter gaan.

Met een bestand van 32 vrijwilligers is er vanaf maart 2016 bijna 2000 uur gewerkt, vooral maai- en hakhoutbeheer in de Wiebertjes en het KMG. Er zijn struiken geplant in de Groenzoom, stinzenbollen gepoot in het Rottemeregebied en vlinderbloemen gezaaid in het Offenbachplantsoen in Berkel. Op ons parkeerterrein is een paddenpoel gegraven en hier gaan we ook een vogelvriendelijke haag planten. Half maart zaaien we ons nieuwe bloemrijk graanveldje in met een graanmengsel van Bio Divers. Al met al een divers aanbod van natuurwerk voor onze vrijwilligers. De technische ploeg van het Trefpunt start binnenkort met de fabricage van 2 visdiefvloten die voor half april door de natuurwerkers te water gelaten worden in een plasje van de Bleiswijkse Fles, achter de veiling. De bedoeling van de vloten is de visdieven een veilige broedplaats te bieden op de met schelpen bedekte vloten. Organisatorisch gaat er ook iets veranderen, de natuurwerkgroep gaat net als het Trefpunt werken met een eigen budget, alle inkomsten en uitgaven gaan via een groenfonds. Dat betekent dat Rotta Natuurwerk verantwoordelijk is voor haar eigen financiën. Een eerste groenproject wordt al gerealiseerd, de paddenpoel op ons parkeerterrein. Op deze manier worden de vergoedingen die onze vrijwilligers inbrengen direct omgezet in meer natuur in ons werkgebied. ♦

Wilgen knotten langs het fietspad bij het Koormmolengat. © Klaas Verschoor

Enkele resultaten van het Natuuronderzoek in het Rotta-gebied in 2016

Dick Hoek

Het afgelopen jaar zijn er weer veel soorten waargenomen en gedocumenteerd. Vaak in het kader van een landelijk onderzoek, maar ook als 'losse' waarneming (zie rotta.waarneming.nl). Onderstaand overzicht van 2016 is niet compleet, het geeft slechts een indruk van de meest populaire groep: vogels.

Het is duidelijk dat de nieuw ingerichte gebieden de Groenzoom, het Bentwoud en de Eendragtspolder een belangrijke bijdrage leveren aan een grote biodiversiteit van het Rotta-gebied.

In de Eendragtspolder voltrokken zich grote veranderingen door de verhoging van het waterpeil. De eilandjes rond de roeibaan verdwenen tijdelijk onder water. Hiermee verdwenen ook alle bodembroeders: o.a. kokmeeuw, visdief, bontbekplevier en grutto. Wel was 2016 hier een topjaar voor broedende geoorde futen, die hun drijvende nesten verankerden tussen het riet. In het plas-drasgebied van de Eendragtspolder kwamen juist dankzij de peilverhoging bijzondere soorten tot broeden o.a. zomertaling, porseleinhoen, waterral en steltkluut. En gedurende vrijwel het gehele broedseizoen waren kemphanen aanwezig, echter zonder duidelijke aanwijzingen voor een broedgeval. Ook velduil (max. 4 exemplaren) waren weer geruime tijd te zien. Bijzondere doortrekkers deden de Eendragtspolder aan: witwangstern (tot 5 exemplaren.) en witvleugelstern (1 exemplaar) in mei, juni en juli.

In het Bentwoud waren onder andere roodborsttapuit en bruine kiekendief broedvogels en was vanaf 7 oktober een ruigpootbuiszard aanwezig. Een bladkoning werd waargenomen op 13 oktober en op 28 november werden twee koereigers gezien. De eerste velduil vertoonde zich hier pas op 18 november.

Rond de Zevenhuizerplas broedden weer woudaap, roerdomp en waterral. Ook lepelaars broeden hier al enkele jaren (in de blauwe reigerkolonie) en hun aantal stijgt langzaam. Dit jaar werden er vijf nesten gevonden. Ook werden onder andere bij het verdrinken populierenbosje twee bladkoningen gezien.

Ook in de Groenzoom en omgeving broedde een paar steltkluten, maar ook hier door het hoge water zonder succes. Van begin maart tot begin april werden maximaal 7 Europese kanaries gezien op het bedrijventerrein Oudeland. In april pleisterde enkele dagen een witwangstern. Er waren langdurig velduil (max. 5) aanwezig. Vanaf 7 juli werden er weer, aanvankelijk 2, later 3, zwarte lbissen waargenomen. Begin augustus pleisterden korte tijd 2 zwarte ooievaars in de Groenzoom. In augustus was enkele dagen een waterrietzanger te zien. Na 5 februari waren de laatste kleine zwanen vertrokken naar hun broedgebied in het hoge noorden. (max. 6) Op 26 november waren de eerste weer terug in de Bergboezem.

Er werden het afgelopen jaar 235 verschillende vogelsoorten waargenomen. Ook werd er veel aandacht besteed aan zoogdieren (22 soorten), nachtvlinders en micro's (425 soorten) en planten (447 soorten). En daarnaast nog zo'n 539 overige soorten dieren, planten en zwammen. Dit is natuurlijk maar een fractie van de werkelijke soortenrijkdom. Zie ook het overzicht van inventarisaties op de volgende pagina. ♦

Voorbeeld Sovon BMP-broedvogeltelling veldleeuwerik in het plas-dras-gebied in de Eendragtspolder, geteld door Dick Hoek.

Veldleeuwerik © Chris van Rijswijk

Overzicht inventarisaties in Rotta-gebied 2016/2017

Groep	Methode	Gebied	Grootte	Inventarisaties door:
Broedvogels alle soorten	Sovon: BMP	Wiebertjes	11 ha	Cor v/d Lustgraaf, Riekje Waninge
		Hoekse Moerasbos	10,5 ha	Anneke Zuidervaart, Marijke d.Oudendammer
		Noordoever ZHP	38 ha	Hans Sanders, Marion van den Broek
		Nessepolder		Jesse Keijzer
	bijzondere soorten	Deel v.d. Eendragtspolder	64 ha	Aria van Ballegoie Dick Hoek en Threes Lekkerkerk Garry Bakker
Broedvogels alle soorten	Sovon: BMP	Deel van de Groenzoom		Cor Noorman Marga Blankvoort en Rianna Verhoef Toos en Jos van Rijn Bertus Bernhard, Marc Smits Han van Iperen, Ansu Kok
Broedvogels Blauwe reiger	Sovon kolonievogels	7 kolonies		Dick Hoek, Aria van Ballegoie Rien van der Vorm
Broedvogels Aalscholver	Sovon kolonievogels	Koornmolengat		Rien van der Vorm Garry Bakker
Broedvogels Huiszwaluw	Sovon kolonievogels	Moerkapelle, Kruisweg Rotte		Rien van der Vorm Aria van Ballegoie
Stenuilen	Sovon	Rottagebied	ca 16.000 ha	Rien van der Vorm, Jesse Keijzer Aria van Ballegoie
Winter- watervogels	Sovon Midmaandtelling	Rotte, ZHP, Nessepolder HBB EDP,		Henk Zomer, Anneke Z., Marijke d.O. Henk Zomer, Jan van Wensveen Aria van Ballegoie, vacant vacant
Wintervogels alle soorten	Sovon PTT	Bentwoud, Hilligersberg-Schiebroek, Ommrd/Zevenkp en ZHP	Routes met 20 telpunten	Rien van der Vorm Dick Hoek Aria van Ballegoie
Vogels alle soorten	Sovon MUS	2751, 3069, 3053		Rien v.d.Vorm, Astrid Schild Aria van Ballegoie, Jesse Keijzer
Zoogdieren muizen, vleerm.	Zoogdier vereniging	Schiebroekse park diverse locaties Groenzoom		Anton van Meurs Jesse Keijzer Cor Noorman
Dagvlinders	Vlinderstichting	Nesspolder, Golfbaan B'hk Wollefoppenpark Wilgenplas Groenzoom	4 routes à 20 secties	Aria van Ballegoie Henk Zomer Gerrit Goedhart Cor Noorman
Libellen	waarneming.nl	Groenzoom		Cor Noorman
Nachtvlinders	waarneming.nl Vlinderstichting	diverse locaties		Aria van Ballegoie, Marcella Hemkes Daniel Benders, Mendert en Rixte Boskma Wouter den Boer, Cor Noorman
Planten	FLORON	Wiebertjes		Dick Hoek Anton Roeloffzen

In en om het Trefpunt

Eindejaarsbijeenkomst en Nieuwjaarsreceptie

Traditioneel vinden rondom de jaarwisseling in december de eindejaarsbijeenkomst voor de vrijwilligers en in januari de nieuwjaarsbijeenkomst voor alle leden plaats. Zo ook dit jaar weer, beide bijeenkomsten kenmerkten zich door gezelligheid en saamhorigheid binnen Rotta, en ook de drankjes en de hapjes smaakten als vanouds. Op de eindejaarsbijeenkomst bleek maar weer eens dat Rotta over vele creatieve geesten, zowel in woord als beeld, beschikt. Prachtige beelden werden vertoond en ook twee uitingen van poëzie en proza waren van een niveau om van te smullen. Anneke Zuidervaart droeg het door Jan Noppers geschreven gedicht *De Hoop die leven doet* voor en Ina Geenen verhaalde over *Een mooie herfstdag*. Elders in deze Aves Visum kun je nog een keer genieten van deze literaire pareltjes.

De Nieuwjaarsreceptie op 14 januari kon zich weer verheugen in een brede belangstelling. Na het praatje van Hans Sanders werden de leden uitgedaagd over hun 'kennis der vogelen'. Iedereen kreeg een vogelplaatje op zijn rug geplakt en je moest, door middel van het stellen van open vragen, erachter komen als welke vogel je 'bestempeld' was. Ook het antwoord op de vraag over de duiksnelheid van een torenvalk gaf veel stof tot opwindning en discussie. Veel leden waren zeer verbaasd dat de torenvalk wel met een vaart van zo'n 300 km per uur naar zijn prooi kan duiken. Twijfel alom en er werd dan ook, zo gaat dat in het digitale tijdperk, druk gegoogled of ze niet bij de neus genomen waren!

Cor en Riekje © Riekje Waninge

Pinguins, pinguins en nog eens pinguins . . . © Riekje Waninge

V.l.n.r. Rafiek-Jan Heinsbroek, Gert Jansen en Carlo Schep: 300 km per uur. ff chckn © Arend Hoogeveen

Argentiniëreis van Cor van de Lustgraaf en Riekje Waninge

Op dinsdag 24 januari waren er zo'n 54 leden in het Trefpunt aanwezig om naar het verhaal te luisteren en de beelden te bekijken van Cor van de Lustgraaf en Riekje Waninge van hun reis naar Argentinië en Antarctica. Van 22 november 2015 tot 9 februari 2016 hebben zij daar rondgereisd. Vanuit Buenos Aires eerst naar het noorden en vandaar naar het Andesgebergte in het westen en vervolgens weer naar het zuiden. In het Andesgebergte ook nog een uitstapje naar Chili waar het landschap werd gekenmerkt door rokende vulkanen en terugtrekkende gletsjers. En overall een enorme verscheidenheid aan flora, vogels en zoogdieren, de beelden spraken boekdelen. Het tweede deel van hun reis begon met een bootreis naar de Falklands (Malvinas) en het eiland South Georgië en uiteindelijk het vaste land van Antarctica. Overweldigende beelden van moeder natuur deden iedereen verstommen. Eens te meer werd duidelijk, dat, willen we dat behouden, we heel zuinig met het milieu om moeten gaan. Een leerzame avond, waarbij de plaatjes van de overweldigende natuur, maar vooral die van de adembenemende aantallen pinguïns nog lang zullen blijven hangen.

Paddenpoel

Het eerste project dat uit de inkomsten van het Rotta Natuurwerk - het nieuwe 'Groenfonds' - wordt betaald is de aanleg van de paddenpoel bij de parkeerplaats tegenover het Trefpunt aan de Hoeksekade. Jan Noppers heeft een prachtig plan gemaakt en op tekening uitgewerkt. De poel is inmiddels gegraven en rondom het veldje komt ook nog een singel van vogelvriendelijke struiken. De struiken worden in het voorjaar geplant, hopelijk dat de komende zomer er zich al veel vogels zullen thuis voelen.

De paddenpoel naast de wilgdam in aanleg. © Klaas Verschoor

Amfibieën en reptielen in Nederland

Op de ledenavond van 28 februari waren zo'n 50 leden naar het Trefpunt gekomen om meer te weten te komen over de in ons land levende amfibieën en reptielen. Robert Top presenteerde op deskundige wijze zijn kennis over deze soorten. In Nederland leven zo'n 16 soorten soorten amfibieën en 7 soorten reptielen. Het nieuwe grootbeeld led-scherm bewees zijn diensten met heldere en haarscherpe beelden, een goede investering. Robert doet veel onderzoekswerk voor de stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland). Als je vrijwilliger wil worden of meer informatie zoekt, zie www.ravon.nl. ♦

Robert presenteert 23 amfibieën en reptielen op het nieuwe LED-scherm.
© Arend Hoogeveen

38 jaar roofvogels tellen rond Moerkapelle

Rien van der Vorm

Zaterdag 9 januari 1982 organiseerde SOVON een landelijke roofvogeltelling, er was op dat moment niet veel bekend over de aanwezigheid van roofvogels in de winter. Sovon bestond nog maar net, als er al geteld werd gebeurde dat incidenteel. De werkwijze is simpel, in een zogenaamd atlasblok ter grootte van 5 X 5 km moesten alle roofvogels geteld en op kaart gezet worden. Rotta doet ook mee en ikzelf telde blok 3151 ten noorden en oosten van Moerkapelle. Aansluitend wordt door Joop van Ardenne en Karin Thoms in blok 3058 richting Zoetermeer geteld. Januari 1982 was koud, min 6°C met een straffe oostenwind. Het is geen pretje in de kale polder te zijn en ook het aantal getelde roofvogels valt tegen.

Destijds zag het landschap rondom Moerkapelle er anders uit: een droogmakerij waarvan de ondergrond bestaat uit zeelei en na de vervening drooggemalen van 1700 tot 1800. Grotendeels in gebruik als akkerland en hier en daar wat glastuinbouw. In 2000 wordt gestart met de aanleg van het Bentwoud, in die Hazerswoudse droogmakerij worden in maart van dat jaar de eerste bomen geplant. Ook komt de uitvoering van de nieuwe woonwijk van Zoetermeer Oosterheem in zicht.

De natuurwaarde van een akker is tegenwoordig min of meer nul, het land wordt intensief bewerkt met als resultaat dat er weinig leven te vinden is, behalve wat er wordt geacht te groeien. Zodra de boer al of niet gedwongen wordt te stoppen verandert alles. Er wordt niet meer geploegd en gespoten, kruiden en insecten verschijnen vrijwel direct en daarna zangvogels en muizen en dergelijke, en hun predatoren. Met de inrichting van het Bentwoud, Oosterheem en Prisma verandert weer alles, een overgang van open landschap naar bos, woonwijk en industrieterrein met ieder hun eigen diversiteit.

De weersomstandigheden zijn van belang bij het tellen. Hoewel januari te boek staat als wintermaand was maar in 11 jaar de temperatuur onder nul. Ideaal tellen is het bij een gesloten sneeuwlaag en weinig wind, dit was 5 jaren het geval. De vogels zijn dan van verre te zien, vaak zittend op een kleine verhoging in het landschap. Een goed zicht is belangrijk, ook voor de teller. Voor het jaar 2000 waren de polders open maar niet toegankelijk, alleen van de openbare weg te overzien. De 5 jaar met regen en wind hadden zeker een negatief effect op het getelde aantal. De gemiddelde temperatuur tijdens de tellingen in de 38 jaar was + 3,9°C. Als warmste met + 10°C in 5 jaren (1988-1989- 1990- 1998-2007), en - 6 tot - 10°C in de jaren 1982-1983-1985-1987-2013, als koudste jaren.

Buizerd en torenvalk zijn in alle jaren aangetroffen, met als hoogste aantal voor de buizerd 50 stuks in 2009 en 32 torenvalken in 2005. In 1984 werd er maar 1 buizerd gezien en in 1986 maar 3 torenvalken. Gemiddeld in de 18 jaar vóór 2000, 9 buizerds en 11 torenvalken. In de 18 jaar na 2000 was het gemiddelde voor de buizerd 26 exemplaren en 14 torenvalken. De sperwer is in 32 jaren gezien en de blauwe kiekendief 18 jaar, met als hoogtepunt 2017 met 5 exemplaren. Verder zijn gezien, smelleken 11 jaar, slechtvalk 11 jaar, havik 8 jaar, en ruigpootbuizerd 2 jaar. Ook velduilen zijn in meerdere jaren aanwezig. In blok 3058 zijn er sinds 2000 altijd patrijzen geteld, in sommige jaren meer dan 40 exemplaren.

Een buizerd op de uitkijk. © Arend Hoogeveen

Zoals overall in ons land zijn roofvogels vanaf 2000 talrijker geworden, ook in mijn telgebied. Maar ook veranderingen in het onderzoeksgebied zijn van invloed. Een periode van braakligging voor de start van de bouw van Zoetermeer Oosterheem en vooral de aanleg van het Bentwoud waren gunstig. In het Bentwoud zijn er vanaf de start in 2000 enorme muizenexplosies. Ook de manier van tellen is gewijzigd, tot 2003 werd er alleen op één zaterdag geteld, nadien is de telperiode verlengd tot een week. De kans op een goed weer-telling is dan wat groter. Het telgebied is nu beter ontsloten, door de aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden kan je tot in de kern komen. In de beginjaren waren de polders niet ontsloten en was je verplicht vanaf grasdijken en de openbare weg te observeren. Nadelig is weer dat de fysieke gesteldheid afneemt, de kwaliteit van ogen en oren loopt terug, ook mijn voorgangers in atlasblok 3058 hadden met dit probleem te maken. Blok 3151 heb ik altijd zelf geteld, één keer (1996) heb ik om onduidelijke redenen verstek laten gaan, blok 3058 is eerst geteld door Joop van Ardenne en Karin Thoms, later overgenomen door Ton Prins en Aad Deurloo en vanaf 2005 doe ik dat blok ook. ♦

Een mooie herfstdag

Ina Geenen

Met de opdracht **het voor mij mooiste plekje in het Rotta-gebied** denk ik met mijn camera wel een plaatje te kunnen schieten, in deze omgeving met zijn diverse landschapstypen, van bos, ruigtes, plassen en sloten, doorsneden door de Rotte. Mijn camera laat ik echter thuis! Dan kom je niet ver, zul je denken. Om een afdruk te kunnen maken van wat ik met mijn ogen zie- en het verlengstuk daarvan is toch de camera - heb je zo'n apparaat wel nodig.

Als we eens na zouden gaan hoeveel natuurliefhebbers er lid zijn van een natuurorganisatie zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Zuid-Hollands Landschap, en al die verenigingen met specifiek één aandachtsgebied, zoals vleermuizen, mossen, paddestoelen enz. De allerbekendste onder ons is natuurlijk ROTTA, dan zou je aan een groot aantal mensen komen.

Waar wil ik nu heen? Onder natuurliefhebbers moeten toch ook mensen zijn die blind zijn. Die kunnen niets met foto's. Zij hebben een eigen wereld en moeten het van de andere zintuigen hebben om te ervaren hoe adembenemend mooi de natuur is. Hoe ervaren zij dat? Ik probeer me in te leven. Gaat u mee op pad? Zoek een rustig plekje, sluit uw ogen en uw mond, ik vertel wel.

Ik stommel de trap af, stap bij de vrijwilliger achterop de tandem en we zoeven door het drukke verkeer. We zijn goed op elkaar ingespeeld en met wat aanwijzingen gaat dat prima. Een loeiende ambulance - één van de dagelijkse stadsgeluiden - verdoofd mijn oren en sterft dan langzaam weg. Verderop langs de Kralingse Plas een ander alarm, een natuurlijker geluid. Een groep ganzen heeft het fietspad in bezit genomen. Onverwacht een knarsende rem vergezeld door een stevige verwensing. De wielrenner voor ons wordt luid gakkend toegesproken. Traag en met duidelijke tegenzin geven ze het pad terug aan de fietsers. Tijdens het stilstaan dringt een kruidige lucht mijn neus binnen, ik ruik om me heen.

Als je je met gesloten ogen concentreert, weet je het, paddenstoelen, de onmiskenbare herfst.... En dan is er die andere geur, een milde lichtzoete kruidenlucht. Die populierenbladeren die ruiken zo zalig. Je droomt weg en zweeft mee naar de rivier de Rotte. Daar heb ik een vast stekkie. Het is vroeg en rustig. Het eerste wat ik hoor is het zachte trillertje van de pimpelmees. Vanuit de top van een berk oefent een groepje van vijf spreeuwen hun gezang, scherpe sjiilpen met hoge fluitende uithalen. Een opgeschrikte merel vliegt luid 'tokkend' weg.

Een tijdlang volg ik het regelmatige klotsen van het water tegen de walkant, als een gezoem mijn kant op komt. Een late hommelt vliegt pardoos tegen mijn wang. Tja...uhh, ik had hem niet zien aankomen. Maar hij mij niet? Zeker een blinde hommelt. Dan wordt de rust onderbroken, een meerkoet vlucht watertrappelend naar het veilige riet. Daar komt om de bocht een roeispaan in zicht. Nee ik zie hem niet, maar ik hoor hem wel. SPLASH, sjjrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr, spetter spetter, SPLASH, sjjrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr, spetter,spetter.... de kano glijdt voorbij. Mijn vrijwilliger beschrijft me de zaken die ik mis en zo geniet ik even intens van deze uitjes. Een zwijgzame fuut zwemt voor de boot langs en verdwijnt net op tijd met een elegante duik onder water.

Ik voel de wind die is komen opzetten, doe m'n kraag omhoog en duik dieper in mijn jas. Dat de hoge populieren ook wind vangen hoor ik aan het zwiepen van de takken. Af en toe waait er ritselfend een blad tegen mijn jack en in mijn haar. Achter mij klinkt vanaf de boerderij aanhoudend geblaf van een hond, dat werkt aanstekelijk. Een koe begint zachtjes te loeien en een paar schapen blaten klagelijk mee.

Herfstdag in het Koornmolengat © Ina Geenen

Met zwiepende vleugelslagen vliegt een zwanenechtpaar zovend langs. Boven hen klinkt de mechanische tegenhanger van een vliegtuig. Aan de overkant vanuit het bos, de lach van de groene specht. Ik weet dat als je wèl kunt zien, je hem toch niet zo gemakkelijk ontdekt, want hij speelt graag verstoppertje met je. Een groepje grijsplussers scheurt voorbij in een zilvergrijs wagentje met rammelend aanhangkarretje. Even verderop stopt het, er wordt uitgeladen en gewapend met rieken en reken, zagen en zeisen en vastberaden blikken verdwijnen de krasse knarren door het klaphek, waar het wuivend riet ze aan mijn oog onttrekt. Kort daarna klinkt het regelmatige slif, slaf, van de ervaren maaiers. De rietkraag valt als een blok voor hen.

Eindelijk is de zon doorgebroken, ze verwarmt mijn rug en verjaagt het kippenveld op mijn armen. Zachte nauwelijks hoorbare gras-pasjes en ik weet uit ervaring dat de reiger, die hier een trouwe supporter van de vissers is, tot bij mijn zitplaats genaderd is. Hij weet dat ik niets te eten heb, maar vertrouwt mij. Gespannen spiedend speurt hij het gras af naar een overmoedig kikkertje of nietsvermoedende krekelt. Het liefst had hij een volgevreten mol maar die zit nu veilig onder de grond. Na wat te hebben gepikt vliegt hij met een rauwe schreeuw op naar een fortuinlijker plek. Het loopt inmiddels tegen elven en rond die tijd naderen mijn vaste vrienden. Als ik mijn oren spits hoor ik in de verte het regelmatige doffe klipklop van de hoeven van de twee prachtige rijpaarden. Hun berijders maken altijd een korte stop om een praatje te maken, dan besnuffelen de nieuwsgierige onderdanen mijn hand en streel ik de fluweelzachte neuzen met de stugge haren. Ik voel hun warme adem uit de dampende monden en ruik een mengeling van hooi en bix.

De berijders vertellen dat ze een buizerd hebben gezien en beschrijven me hoe hij hoog in de lucht rondjes schroefde en daarbij miauwde als een kat. Dan daalt hij in wijdere cirkels naar beneden, waarop een paar zwarte kraaien hebben gewacht, ze pesten de roofvogel door telkens schijnaanvallen uit te voeren om zich dan snel uit de 'vleugels' te maken. Daar heb ik een mooi beeld bij.

Nijlganzen zijn al druk bezig met paarvorming en luidruchtig trompetgeschetter. Twee tortelduiven zijn al gekoppeld. Hoe ik dat weet? Door te luisteren. De een roept weemoedig, roekoe-koe, door de partner steevast beantwoord met een schaapachtig mèèèèèè. En daar hoor ik de contactroepjes van een groep buitelandse staartmezen, sie, sie, sie sie, gevolgd door een rollend tsrrrrrie, tsrrrrrie. Druk in de weer om hun maagjes te vullen met minuscule insectjes en zaadjes. Dan knort ook mijn maag, ik moet nodig naar huis om een hapje te eten. ♦

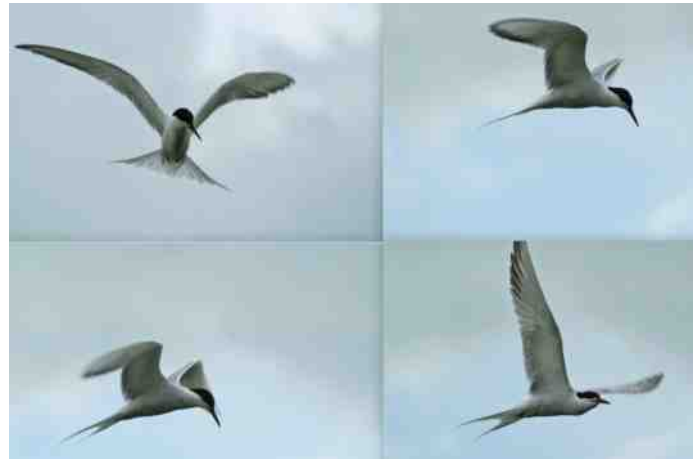
Kwaliteitsimpuls Rottemeren - Broedeilanden voor visdieven

Eric Kortlandt

Visdiefjes, als sierlijke balletdansers tuimelen ze door de lucht. Met hun frêle zwart-witte lijfjes en felrode snavel en poten zijn ze een lust voor het oog. Ze dansen op de wind. Plotseling duikt er eentje omlaag, scheert rakelings over het oppervlak en pikt behendig een vis uit het water, hebbes! (Sandra Peeters van Vogelbescherming Nederland).

Rotta en het Recreatieschap Rottemeren zetten zich in voor de vestiging van de visdief als broedvogel in het Rottemeregebied. Foerageren doen ze hier volop, broeden is er echter (nog) niet bij. Daarvoor ontbreekt geschikte broedgelegenheid. De ervaring heeft geleerd dat visdieven graag hun eieren leggen op onbegroeide eilandjes. Rotta gaat op diverse locaties deze 'broedeilanden' aanleggen: drijvende vloten met een laag schelpen.

Mede door financiële steun van de J.E. Jurriaanse Stichting uit Rotterdam kunnen wij deze broedeilandjes realiseren, de eerste actie voor broedvogels in het kader van het door de provincie Zuid-Holland gesubsidieerde project *Kwaliteitsimpuls Rottemeren*. Mensen met een verstandelijke beperking van de Stichting Drijvende Eilanden hebben de basis voor deze eilandjes gemaakt door grote blokken piepschuim met folie tot één geheel bij elkaar te verpakken. De vrijwilligers van de Werkgroep Rotta Natuur hebben vervolgens de houten boeiboorden rondom deze eilandjes gemaakt, zo kunnen ze tegen een stootje en honden of vossen kunnen er niet zomaar opkomen.

Visdieven op jacht. © Arend Hoogeveen

De eerste eilandjes worden in april in een plasje in de Bleiswijkse Fles (achter het veilingterrein) 'te water gelaten'. Als de visdiefjes vervolgens terugkomen uit hun overwinteringskwartier weten ze hopelijk deze nieuwe nestplaatsen te vinden. De actie krijgt een vervolg voordat het broedseizoen in 2018 begint. Het plan is dan ook twee van deze visdiefeilandjes in de noordrand van de Zevenduizerplas te laten dobberen. ♦

INTEGRALE ONKRUIDBESTRIJDING VOLGENS 'DE PUNT METHODE'

DE JUISTE MACHINE OP DE JUISTE PLEK EN COMBINEER!

GEEN GIF MEER NODIG!

RED-GREEN®

- CO² neutraal
- Geen fossiele brandstof meer zoals LPG
- Gebruikt biomassa om mee te 'branden'
- Voor grootschalig werk

KANT BRAND STEKER®

- 5x per jaar strak gestoken grasrand
- Geen afvalkosten
- Lagere veegkosten
- Reinigende werking

BLUE-GREEN®

- CO² neutraal
- Elektrisch rijden
- Geen fossiele brandstof meer zoals diesel, maar biomassa
- Heet water 98°C
- Geen overlast, herrie en/of stof
- Eenvoudige techniek
- Voor kleinschalig werk

MACHINAAL VEGEN

- Dulevo 5000 D
- Euro 5 met Adblue
- Super fijnstoffilters
- Heel zuinig met waterverbruik
- Razend snel

- 'DE PUNT METHODE' IS GOEDKOPER DAN SPUITEN ALS JE ALLES EERLIJK MEETELT!
- GOED TOEPASBAAR MET INZET SW-MEDEWERKERS EN MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT (SROI).
- GEEN RESISTENTE SOORTEN EN NIET WEERSGEVOELIG.

Groen aannemingsbedrijf
Punt B.V.

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering dinsdag 28 maart 2017

Het bestuur van Natuur- en Vogelwacht Rotta nodigt u van harte uit voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. Deze vergadering wordt gehouden op dinsdag 28 maart 2017 om 20.00 uur in Natuurcentrum Trefpunt Rotta, Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek. Parkeren aan de overkant. De zaal is open vanaf 19.30 uur.

Agenda:

1. Opening
2. Notulen van de ALV van 22 maart 2016
3. Ingekomen stukken
4. Verslag kascontrolecommissie
5. Financieel verslag 2016 en begroting 2017
Kascontrolecommissie: (eventueel) voorstel tot het verlenen van decharge
6. Benoeming nieuwe Kascontrolecommissie
7. Bestuursverkiezing
8. Plannen voor 2017
9. Rondvraag
10. Sluiting

Ad 5. Het jaarverslag, het financieel jaarverslag en de begroting vindt u in deze Aves Visum en op onze website: www.rotta-natuur.nl. Het bestuur stelt voor de minimumcontributie te handhaven op € 12,50 voor volwassenen en € 6,25 voor jeugdleden.

Ad 6. De kascommissie werd het afgelopen jaar gevormd door Jan van Ballegoie en Bart Pompe.

Ad 7. Van het huidige bestuur zijn Cor Noorman en Jesse Keyzer aftredend. Zij stellen zich niet herkiesbaar. Het bestuur is in gesprek met een nieuwe kandidaat. Andere kandidaten kunnen zich bij het bestuur aanmelden.

Pauze tot ongeveer 21.15 uur.

Na de pauze zal Cor Noorman ons met mooie beelden inzicht geven in de groei en ontwikkelingen van de **Groenzoom**, het nieuwe natuurgebied aan de noordkant van ons Rotta-gebied.

Een avond met het organisatorische, financiële en inhoudelijke aspecten en met mooie natuurbeelden zal ons weer inspireren om het komende jaar ons weer in te zetten voor de natuur. We hopen u in grote getale te begroeten.

Namens het bestuur,
Marijke den Oudendammer (secretaris)

Notulen ALV 2016

Notulen van de Algemene Ledenvergadering van Natuur- en Vogelwacht Rotta op dinsdag 22 maart 2016 in het Natuurcentrum Trefpunt in Bergschenhoek.

Aanwezig zijn 31 leden, inclusief het bestuur. Met kennisgeving afwezig zijn Arend Hoogeveen en Jesse Keyzer.

Opening

Hans Sanders opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom en maakt excuus voor de verwarring door twee verschillende aanvangstijden in de publicaties.

Notulen van de ALV van 24 maart 2015

Deze notulen zijn goedgekeurd, met dank aan Aria van Ballegoie voor deze laatste bijdrage van haar als secretaris.

Ingekomen stukken

Er zijn voor deze vergadering geen stukken ontvangen.

Verslag kascontrolecommissie

De commissie bestaat uit Aad Deurloo en Jan van Ballegoie. De commissie heeft iedere pagina apart geparafeerd en alles goed bevonden. De commissie stelt voor de penningmeester en het bestuur decharge te verlenen. Zo geschiedt. Lia Angenent vraagt wat met de aanbeveling van de kascommissie van vorig jaar gebeurt, wat betreft het contant geld dat binnenkomt op het Trefpunt. Cor van de Lustgraaf (penningmeester) antwoordt dat de manier van afdracht wordt voortgezet zoals altijd. Het gaat om kleine bedragen, er zijn steeds 2 personen aanwezig bij het tellen, men kent elkaar en weet dus wie er op dat moment erbij waren. De kascontrolecommissie wordt bedankt voor bewezen diensten. Aad Deurloo stapt uit de commissie, Bart Pompe neemt de taak van hem over.

Financieel verslag 2015 en begroting 2016

Iedereen heeft via Aves Visum en de website kennis kunnen nemen van de financiële situatie. De penningmeester licht toe dat de bijdrage naar Trefpunt is verhoogd, maar er zijn nu geen losse investeringen meer. Trefpunt is nu financieel onafhankelijk. De begroting voor 2016 gaat uit van de inkomsten van de contributie. De rest is reserve. Deze reserve is nodig omdat er veranderingen aankomen binnen het Recreatieschap die misschien gevolgen hebben voor Rotta en 't Trefpunt.

De contributie was al voor 2 jaar vastgesteld. Nu wordt vastgesteld dat ook voor 2017 de contributie blijft € 12,50 (minimaal). Wij zijn blij dat veel leden het verhogen tot € 20. Door de vermelding in de begeleidende brief voor de contributiebetaling dat een gedrukte versie van Aves Visum € 8 kost, zijn er weer meer leden overgestapt op de digitale versie.

Bestuursverkiezing

Jaap van Lien treedt na vele jaren uit het bestuur. Gelukkig zet hij zijn werkzaamheden nog gewoon voort. Jaap wordt bedankt met een mooi boekje voor zijn grote inzet. Vooral het volgen, sturen en beïnvloeden van ontwikkelingen in de regio Lansingerland is zijn grote verdienste. Arend Hoogeveen heeft zich kandidaat gesteld voor een bestuursfunctie. Arend verricht al veel regio/contactwerk tussen Rotta en Gemeente Zuidplas. De vergadering gaat unaniem akkoord met zijn benoeming.

Plannen voor 2016

Het bestuur wil zich vooral richten op het bevorderen van duurzaamheid en biodiversiteit in de regio. Dit doen wij door meedenken en onze inbreng bij het ontwikkelen van plannen voor energieplantages. Gesprekspartner zijn van B&W van zowel Gemeente Lansingerland als Gemeente Zuidplas. Het Hoge en Lage Bergse Bos staan op de agenda voor ingrijpende veranderingen, Rotta is daarin gesprekspartner en zal dus inbreng hebben. Dit alles ondersteund door onze groepen Onderzoek en Natuurwerk. Het bestuur wil mensen activeren door cursussen zodat wij meer tellers en gidsen krijgen. Een oude goede gewoonte, nl een Rotta-weekend willen we proberen nieuw leven in te blazen. Een fotowedstrijd voor onze leden staat ook op de lijst van activiteiten. Nieuwe ideeën zijn welkom.

Rondvraag

Voorstel om de overledenen in het jaarverslag op te nemen en te memoreren tijdens de ALV. Dit voorstel nemen we mee. (tijdens de nieuwjaarsreceptie zijn de overleden Rotta-leden gememoreerd).

Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering met dank aan alle aanwezigen voor hun komst en inbreng. Na de pauze is er een lezing van Natuurmonumenten.

Marijke den Oudendammer (notulist) ♦

Financieel Jaarverslag 2016

Cor van de Lustgraaf

Algemeen

De financiën van de verenigingsactiviteiten van Natuur- en Vogelwacht Rotta en die van de exploitatie van Natuurcentrum Trefpunt Rotta worden apart geadmistreerd en hebben aparte bankrekeningen. Penningmeester van de 'Vereniging' is Cor van de Lustgraaf, de administrateur van het 'Trefpunt' is Jan Noppers.

Toelichting bij de exploitatiecijfers van Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Resultaat 2016 (zie het overzicht op pagina 18)

Wat betreft het gebruik van ons verenigingsgebouw 'Trefpunt Rotta', was 2016 echt een topjaar. Dat komt natuurlijk ook tot uitdrukking in de exploitatiecijfers. Het gebouw is in het afgelopen jaar globaal zo'n 240 dagdelen gebruikt voor eigen verenigingsactiviteiten, zoals openstelling voor publiek op de donderdag en de zaterdagmiddag, voor de kinderactiviteiten van Rotta Rangers en Kapoentjes en verder voor ledenavonden, bestuursvergaderingen, werkgroep-overleg, cursussen, enzovoort.

Daarnaast is het gebouw in 2016 al met al 70 dagdelen verhuurd aan derden: 46 x voor cursussen (weer- en sterrenkunde en bloemschikken), 16 x voor vergaderingen van organisaties, zoals Recreatieschap, Natuurmonumenten, Stichting Rotte-verband, gemeente LL, politieke partijen, bewonersorganisatie BOR en verder nog 8 x aan eigen vrijwilligers voor (doorgaans feestelijke) familiebijeenkomsten. Tenslotte maakt de stichting Pameijer voor rust- en schafpauzes nog wekelijks gebruik van onze keuken en toiletten.

De verkoopkraam maakte ongeveer € 1600 omzet en de speciale nestkastenbouw leverde ruim € 1000 op.

In 2016 ontving het Trefpunt een relatief hoog bedrag aan giften, vaak n.a.v. een geslaagde familiebijeenkomst.

Als vergoeding voor 2 langdurige storingen in het elektriciteitsnet ontvingen we tweemaal een vergoeding van de netbeheerder en als ANBI-instelling ontvingen we in 2016 een teruggaaf van 50% van de betaalde Energiebelasting.

De aanslag gemeentelijke belastingen viel wat hoger uit dan verwacht en het RBG (waterschapslasten) maakte een inhaalslag door in de 2 laatste maanden van 2016 de achterstallige aanslagen over 2014, 2015 en 2016 te claimen.

De uitgavenpost voor 'gereedschap en apparatuur' komt aanzienlijk lager uit dan was begroot, omdat de eerder geplande vervanging van de vaatwasmachine voor onbepaalde tijd is uitgesteld.

Tegenover de inkomstenpost 'Verkoopkraam' staat bij de uitgaven een (éénmalig) hoog bedrag aan inkoopkosten voor nieuwe voorraden verkoopartikelen, zoals ansichtkaarten, Tringa painting-artikelen en nieuwe T-shirts.

Balans per 31-12-2016

De toename van het banksaldo is geruststellend en hoopgevend. De cijfers spreken voor zich.

Evaluatie

De in 2016 tot € 4800 /jr. verhoogde bijdrage van de vereniging ten behoeve van de exploitatielasten van het Trefpunt, komt met 240 dagdelen eigen gebruik neer op € 20 per dagdeel, wat over een jaar gezien, net kostendekkend is. Houden zo.

De verhuur van het gebouw aan derden benadrukt de maatschappelijke betekenis van ons natuurcentrum en komt de gestage groei van het spaarsaldo voor toekomstig onderhoud en vervanging ten goede. Streefgetal blijft: € 3000 /jr.

Met 70 dagdelen verhuur per jaar naderen we wel de grens van wat we met ons huidige vrijwilligersteam aankunnen. Het impliceert immers dat er niet alleen altijd iemand bereikbaar moet zijn om afspraken te maken, maar vooral ook dat er 70 maal per jaar een vrijwilliger beschikbaar moet zijn om (meest 's avonds) te openen, gasten te ontvangen, voor koffie- en thee te zorgen en na afloop op te ruimen en af te sluiten. Dit blijft een aandachtspunt voor de toekomst.

Begroting 2017 (zie het overzicht op pagina 19)

In 2017 worden in de inkomsten en uitgaven voor de exploitatie van het Trefpunt geen grote veranderingen verwacht. Wel staat er een nieuwe (éénmalige) uitgavenpost op de begroting vermeld: 'Aanleg paddenpoel e.o.' Een nadere toelichting hieromtrent is te vinden op onze website en in een artikel, in Aves Visum. ♦

Toelichting bij de cijfers van de Vereniging Natuur- en Vogelwacht Rotta

Cor van de Lustgraaf

Resultaat 2016 (zie het overzicht op pagina 17)

Bij vergelijking van het resultaat van 2016 met de begroting voor 2016 is het volgende op te merken.

De inkomsten uit contributies en donaties blijven mooi op peil. Onze vrijwillige gidsen zorgden voor extra inkomsten door het geven van excursies. De kosten van de ING-rekening waren hoger dan de ontvangen rente, reden om deze rekening op te heffen. De inkomsten van natuurwerk zijn nu gesplitst in een vast en variabel deel: Rotta ontvangt jaarlijks van het Recreatieschap een vast bedrag voor het reguliere onderhoud in het Koornmolengat, de Wiebertjes en het Nessebos. Variabel zijn de inkomsten uit vergoedingen van de natuurwerkploeg voor enkele wisselende activiteiten naast het reguliere werk, zoals op het Land van Belofte. Ook de vergoeding voor de inzet van vrijwilligers ten behoeve van het Kwaliteitsimpuls-project hoort tot deze variabele inkomstenpost. De inkomsten van het natuurwerk willen we in de toekomst mede gaan gebruiken voor verhoging van natuurwaarden (biodiversiteit) en landschapsverfraaiing in ons werkgebied, te beginnen met de paddenpoel en omgeving. De betalingen voor de cursus Vogelherkenning 2017 zijn deels al in december 2016

ontvangen. De post drukwerk is inclusief het printen van het onderzoek-/inventarisatierapport met betrekking tot de Eendragts-polder. De vergoeding hiervoor door het Recreatieschap is pas in januari 2017 ontvangen.

Begroting 2017 (zie het overzicht op pagina 19)

De begroting heeft nu een nieuwe opzet, waarbij inkomsten en uitgaven naast elkaar worden gepresenteerd.

De begroting blijft gebaseerd op de verwachte contributie inkomsten. Wij zijn heel blij dat de meeste leden meer betalen dan de minimum contributie van € 12.50 per jaar.

Afgelopen jaar was de gemiddelde bijdrage ruim € 20. Daardoor kunnen we enerzijds laagdrempelig blijven en toch de vaste lasten uit de basisinkomsten blijven betalen.

Er zijn 2 adverteerders in Aves Visum met driejarige contracten die in 2015 zijn betaald, in 2016 en 2017 verwachten we lagere advertentie inkomsten.

Aves Visum verschijnt sinds 2016 grotendeels in kleur. Omdat in begin 2016 nog een nabetaling van ruim € 300 over 2015 plaats vond, geeft het eindbedrag een misschien wat vertekend beeld van de kosten op jaarbasis.

Hartelijk dank voor uw bijdragen en inzet

Namens het Bestuur en het Trefpuntbeheerteam danken de penningmeester van Rotta en de administrateur van het Trefpunt alle leden/donateurs weer hartelijk voor hun bijdragen in het voorbije jaar. Hiermee kan de vereniging haar doelstellingen blijven nastreven, zonder overheidssteun of andere subsidies. In het bijzonder willen we ook de vele vrijwilligers weer hartelijk danken voor hun voortdurende inzet op alle fronten.

Ook in 2016 hebben zo'n 60 à 70 mensen met elkaar duizenden uren besteed aan de talloze activiteiten van onze vereniging en het laten functioneren, schoonhouden, onderhouden en in stand houden van het Trefpunt, applaus! ♦

JAARCIJFERS Algemene activiteiten	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Vereniging Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'	2014	2015	2015	2016	2016
NL21INGB0004473961 & NL60TRIO0254405223	€	€	€	€	€
BATEN					
basisinkomsten					
Rente op spaartegoed	187,72	150,00	168,58	150,00	57,70
Contributies en donaties	13.130,13	11.500,00	17.297,30	12000,00	13.183,95
<i>Subtotaal basisinkomsten</i>	<i>13.317,85</i>	<i>11.650,00</i>	<i>17.465,88</i>	<i>12150,00</i>	<i>13.241,65</i>
overige inkomsten					
Natuurwerk	2.000,00	2.000,00	2.735,00	2500,00	2.000,00
Natuurprojecten					763,00
Activiteiten (excursies, presentaties, ontvangsten)	477,79	350,00	494,02	425,00	865,00
Kinderactiviteiten	935,00	900,00	837,00	800,00	880,00
Advertenties AV [+ verkoopkraam t/m 2013]	275,00	750,00	975,00	125,00	130,00
Cursussen (netto inkomsten)	2.550,00	1.500,00	1.440,00	1500,00	2.190,95
Natuuronderzoek	-	-	-	0,00	-
Diversen	42,66	100,00	15,00	100,00	6,80
Project 'Gierzwaluwkolonie De Warande'		-	146,87	0,00	
<i>Subtotaal overige inkomsten</i>	<i>6.280,45</i>	<i>5.600,00</i>	<i>6.642,89</i>	<i>5450,00</i>	<i>6.835,75</i>
Totaal	19.598,30	17.250,00	24.108,77	17600,00	20.077,40
LASTEN					
vaste lasten					
Gebruik Trefpunt	2.400,00	2.400,00	2.400,00	4800,00	4.800,00
Aves Visum (incl. verzendkosten)	3.389,11	3.750,00	3.873,65	4200,00	4.889,07
Website	851,54	250,00	419,62	700,00	420,35
Nieuwsbrief	265,54	300,00	398,46	400,00	168,98
Bestuurskosten	300,00	400,00	350,00	350,00	350,00
Drukwerk, kopiëerwerk, postzegels, enveloppen enz.	143,40	250,00	124,59	200,00	685,50
Abonnementen, contributies en donaties	383,00	200,00	129,00	200,00	84,00
Bank- en verzekeringskosten	672,18	900,00	687,00	700,00	651,57
Diversen algemeen; bijeenkomsten, ontvangsten	204,46	500,00	717,89	400,00	435,47
Inkoop artikelen / materiaal t.b.v. verkoopkraam		-			
Onkosten natuurwerk (onderhoud gereedschap)	750,81	750,00	1.106,97	1000,00	409,52
Onkosten onderzoek (aanschaf materiaal e.d.)	64,75	250,00	-	0,00	-
Kinderactiviteiten	427,53	450,00	291,26	400,00	219,32
Educatie en informatie (o.a. boeken, lezingen e.d.)	240,68	250,00	154,18	250,00	563,80
<i>Subtotaal vaste lasten</i>	<i>10.093,00</i>	<i>10.650,00</i>	<i>10.652,62</i>	<i>13600,00</i>	<i>13.677,58</i>
éénmalige investeringen / bijzondere uitgaven					
Educatie en informatie (middelen en materiaal)	728,50	750,00	443,95	500,00	-
Investering in Trefpunt / HK164	7.150,00	3.000,00	3.500,00	0,00	-
Project 'Gierzwaluwkolonie De Warande'	657,73	100,00	-	0,00	239,73
<i>Subtotaal bijzondere uitgaven</i>	<i>8.536,23</i>	<i>3.850,00</i>	<i>3.943,95</i>	<i>500,00</i>	<i>239,73</i>
Totaal	18.629,23	14.500,00	14.596,57	14100,00	13.917,31
Saldo (t.b.v./t.l.v. vermogen vereniging 'Rotta')	969,07	2.750,00	9.512,20	3500,00	6.160,09
TOTAAL-BALANS: Vereniging + Trefpunt	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2016
ACTIVA	<i>(realisatie)</i>	<i>(begroting)</i>	<i>(realisatie)</i>	<i>(begroting)</i>	<i>(realisatie)</i>
Zakenrekening NL60TRIO0254405223	995,48		1.788,98		707,79
Spaarrekening NL86TRIO2000312314	13.000,00		18.000,00		40.500,00
Zakenrekening NL21INGB0004473961	533,15		274,08		0,00-
Spaarrekening NL21INGB0004473961	11.006,87		14.984,64		0,00-
Sub-totaal Vereniging, exclusief Trefpunt	25.535,50	28.285,50	35.047,70	38547,70	41.207,79
Sub-totaal Trefpunt Rotta / HK164 (z.a.)	17.817,58	20.271,50	23.497,27	26726,66	31.098,16
Totaal Vereniging, inclusief Trefpunt	43.353,08	48.557,00	58.544,97	65274,36	72.305,95
PASSIVA					
Eigen vermogen Natuur- en Vogelwacht Rotta	43.353,08	48.557,00	58.544,97	65274,36	72.305,95
Sub-vermogen m.b.t. Trefpunt Rotta (z.a.)	17.817,58	20.271,50	23.497,27	26726,66	31.098,16
Sub-vermogen m.b.t. Verenigingsactiviteiten	25.535,50	28.285,50	35.047,70	38547,70	41.207,79
<i>Bestemmingsplan eigen vermogen m.b.t. vereniging</i>	<i>reservering</i>	<i>doelstelling</i>	<i>reservering</i>	<i>doelstelling</i>	<i>reservering</i>
	<i>begin 2015</i>	<i>eind 2015</i>	<i>begin 2016</i>	<i>eind 2016</i>	<i>begin 2017</i>
Projectfonds 'Gierzwaluwkolonie De Warande'	1.285,56	1.185,56	1.332,43	1332,43	1.332,43
Reservefonds voor educatie/informatie/t Schooltje	2.000,00	2.000,00	5.000,00	5000,00	5.000,00
Reservering voor investering in Trefpunt / HK164	3.000,00	-	-	0,00	
Algemene reserve t.b.v. verenigingsactiviteiten	19.249,94	25.099,94	28.715,27	32215,27	34.875,36

JAARCIJFERS Exploitatie 'Trefpunt Rotta'	Realisatie	Realisatie	Realisatie	Begroting	Realisatie	Opm
Rabobankrekening NL67 RABO 0146 9645 19	2013	2014	2015	2016	2016	
BATEN / inkomsten	€	€	€	€	€	
<i>I.v.m. exploitatie</i>						
Rente van spaarrekening	214,04	156,76	271,92	159,39	159,39	
Bijdrage Rotta voor gebruik Trefpunt	2.400,00	2.400,00	2.400,00	4.800,00	4.800,00	
Bijdrage St. Pameijer voor gebruik Trefpunt		314,00	345,00	400,00	400,00	
Ontvangst groepen (zaalhuur, consumpties)	1.770,00	2.625,00	3.096,00	3.000,00	4.351,00	
Activiteiten (bij ontvangsten)	412,50	450,00	1.309,50	250,00	50,00	
Opbrengst 'koffiepot'	1.671,83	1.555,03	1.533,15	1.500,00	1.306,82	
<i>Subtotaal i.v.m. exploitatie</i>	<i>6.468,37</i>	<i>7.500,79</i>	<i>8.955,57</i>	<i>10.109,39</i>	<i>11.067,21</i>	
<i>Overige inkomsten</i>						
Verkoopkraam, nestkasten		2.573,65	2.323,70	2.000,00	2.687,45	
Specifieke bijdrage Vereniging 'Rotta'	8.000,00	7.000,00	3.500,00	-	-	
Sponsors, giften algemeen	5.305,00	8.445,00	117,50	100,00	586,00	
Vergoeding energieleev. / restitutie energiebelasting	201,00		431,00	150,00	559,00	
Diversen	10,00	30,10	128,50		186,07	
<i>Subtotaal overige inkomsten</i>	<i>13.516,00</i>	<i>18.048,75</i>	<i>7.126,70</i>	<i>2.250,00</i>	<i>4.018,52</i>	
Totaal BATEN	19.984,37	25.549,54	16.082,27	12.359,39	15.085,73	
LASTEN / uitgaven						
<i>Vaste lasten i.v.m. exploitatie:</i>						
Inkoop keuken en huishoudelijke artikelen	432,22	573,60	319,06	500,00	383,32	
Betalingsverkeer Rabobank	149,58	183,43	207,50	230,00	157,63	
Eneco/Stedin: gas en electriciteit	2.749,27	3.044,32	1.233,37	1.800,00	1.463,00	
Dunea: drinkwater	120,13	123,11	128,24	140,00	129,30	
KPN: telefoon en internet	717,54	716,20	715,32	720,00	759,02	
Aanslagen Gemeente Lansingerland	-	429,24	229,32	240,00	529,52	
Aanslag RBG (Hoogheemraadschap Schieland)	56,56	-	-		168,82	
<i>Subtotaal i.v.m. exploitatie</i>	<i>4.225,30</i>	<i>5.069,90</i>	<i>2.832,81</i>	<i>3.630,00</i>	<i>3.590,61</i>	
<i>Overige uitgaven</i>						
Onderhoud gebouw en bijgebouwen	396,19	279,12	680,42	700,00	236,05	
Onderhoud tuin en erf	61,71	121,99	574,31	600,00	643,59	
Aanschaf en onderhoud van gereedschap en app.		166,75	1.046,85	2.500,00	356,80	
Inkoop van artikelen voor verkoopkraam	1.000,00	1.342,29	1.142,57	1.200,00	2.508,21	
Diversen, onvoorzien	163,00	371,45	450,33	500,00	149,58	
<i>Subtotaal overige uitgaven</i>	<i>9.590,06</i>	<i>22.535,75</i>	<i>7.569,78</i>	<i>5.500,00</i>	<i>3.894,23</i>	
Totaal LASTEN	13.815,36	27.605,65	10.402,59	9.130,00	7.484,84	
Saldo t.b.v./ t.l.v. vermogen Trefpunt Rotta /HK164	6.169,01	2.056,11-	5.679,68	3.229,39	7.600,89	
BALANS Trefpunt Rotta / HK164						
	31-12-2013	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2016	
	<i>(realisatie)</i>	<i>(begroting)</i>	<i>(realisatie)</i>	<i>(begroting)</i>	<i>(realisatie)</i>	
ACTIVA						
Saldo Rabobankrekening 1469.64.519 (betaalrek.)	873,69	317,58	497,27	726,66	598,16	
Saldo Rabo telerekening 1093.446.951 (sparen)	19.000,00	17.500,00	23.000,00	26.000,00	30.500,00	
Sub-totaal Trefpunt Rotta / HK164	19.873,69	17.817,58	23.497,27	26.726,66	31.098,16	
PASSIVA						
Eigen vermogen Rotta sub exploitatie Trefpunt	19.873,69	17.817,58	23.497,27	26.726,66	31.098,16	
<i>Bestemmingsplan eigen vermogen m.b.t. Trefpunt</i>	<i>reservering</i>	<i>reservering</i>	<i>reservering</i>	<i>doelstelling</i>	<i>reservering</i>	
	<i>begin 2014</i>	<i>begin 2015</i>	<i>begin 2016</i>	<i>eind 2016</i>	<i>begin 2017</i>	
Reservfonds voor onderhoud en vervanging	10.000,00	12.000,00	18.000,00	21.000,00	21.000,00	
Reservering voor gereedschap en apparatuur		700,00	2.000,00			
Reservering voor uitbreiding, tuinaanleg en diversen.		200,00	500,00			
Reservering voor grote investeringen	5.200,00	2.000,00				
Nog te betalen (aanslagen, verrekeningen)	500,00					
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	4.173,69	2.917,58	2.997,27	5.726,66	10.098,16	

JAARCIJFERS Algemene activiteiten	Begroting 2017	Begroting 2017
Vereniging Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'	Inkomsten	Uitgaven
Rente op spaartegoed	€ 25,00	
Contributies en donaties	€ 12.500,00	
Advertenties AV	€ 125,00	
Ontvangsten diversen	€ 50,00	€ 500,00
Gebruik Trefpunt		€ 4.800,00
Aves Visum		€ 5.000,00
Website		€ 500,00
Bestuurskosten		€ 350,00
Drukwerk, kopiëerwerk, postzegels, enveloppen enz.		€ 400,00
Abonnementen, contributies en donaties		€ 150,00
Bank- en verzekeringskosten		€ 700,00
<i>Subtotaal vaste inkomsten en uitgaven</i>	<i>€ 12.700,00</i>	<i>€ 12.400,00</i>
Natuurwerk regulier	€ 2.000,00	
Natuurwerk overig	€ 1.000,00	
Onkosten natuurwerk (onderhoud gereedschap)		€ 750,00
Onkosten onderzoek (aanschaf materiaal e.d.)		€ -
Groene projecten		€ 2.000,00
<i>Subtotaal Natuurwerk</i>	<i>€ 3.000,00</i>	<i>€ 2.750,00</i>
Cursussen	€ 1.550,00	
Activiteiten (excursies, presentaties, ontvangsten)	€ 550,00	
Kinderactiviteiten	€ 800,00	€ 350,00
Educatie en informatie		€ 2.500,00
<i>Subtotaal Educatie</i>	<i>€ 2.900,00</i>	<i>€ 2.850,00</i>
Project 'Gierzwaluwkolonie De Warande'		€ 150,00
<i>Subtotaal Projecten</i>	<i>€ -</i>	<i>€ 150,00</i>
Totaal	€ 18.600,00	€ 18.150,00
=====		
	Realisatie	Begroting
TOTAAL-BALANS: Vereniging + Trefpunt	31-12-2016	31-12-2017
ACTIVA		
Zakenrekening NL60TRIO0254405223	€ 707,79	
Spaarrekening NL86TRIO2000312314	€ 40.500,00	
Sub-totaal Vereniging, exclusief Trefpunt	41.207,79	€ 41.657,79
Sub-totaal Trefpunt Rotta / HK164 (z.a.)	31.098,16	€ 34.058,16
Totaal Vereniging, inclusief Trefpunt	72.305,95	75.715,95
PASSIVA		
Eigen vermogen Natuur- en Vogelwacht Rotta	€ 72.305,95	€ 75.715,95
Sub-vermogen m.b.t. Trefpunt Rotta (z.a.)	€ 31.098,16	€ 34.058,16
Sub-vermogen m.b.t. Verenigingsactiviteiten	€ 41.207,79	€ 41.657,79
<i>Bestemmingsplan eigen vermogen m.b.t. vereniging</i>	<i>reservering</i>	<i>doelstelling</i>
	<i>begin 2017</i>	<i>eind 2017</i>
Reservfonds Natuurwerk	€ 2.353,48	€ 2.603,48
Reservfonds Educatie	€ 5.000,00	€ 3.500,00
Projectfonds 'Gierzwaluwkolonie De Warande'	€ 1.092,70	€ 942,70
Lopende verplichtingen; nabetalingen over vorig jaar		
Algemene reserve t.b.v. verenigingsactiviteiten	32.761,61	34.611,61

Jaarverslag 2016

Marijke den Oudendammer

Dit jaarverslag geeft een beknopte samenvatting van de activiteiten in 2016 van Natuur- en Vogelwacht Rotta. Veel van deze activiteiten worden regelmatig besproken in Aves Visum of zijn te volgen op onze website. Bij al onze inspanningen houden wij onze doelstellingen voor ogen: het bevorderen en ondersteunen van de natuur en natuurbeleving. Door onderzoek, kundig beheer, samenwerking, reageren op overheidsplannen en kennisoverdracht proberen wij deze doelstellingen te bereiken.

Bestuur

Het bestuur bestaat uit Hans Sanders (voorzitter), Anneke Zuidervaart (vice voorzitter), Cor van de Lustgraaf (penningmeester), Marijke den Oudendammer (secretaris), Arend Hoogeveen, Cor Noorman en Jesse Keijzer. Daarbij wordt het bestuur o.a. versterkt door Jaap van Lien die zijn activiteit als contactpersoon naar de gemeente Lansingerland is blijven doen. Het bestuur vergadert iedere tweede dinsdag van de maand, behalve in augustus. Daarbij zijn vaak leden, bijvoorbeeld afgevaardigden van werkgroepen, aanwezig met hun inbreng en ondersteuning van het bestuur. De vergaderingen zijn openbaar. Rotta is dit jaar weer gegroeid, we zijn de 700 gepasseerd, we tellen nu 723 leden.

Natuurcentrum Trefpunt Rotta.

Het beheer van ons gebouw is in handen van het Trefpuntbeheerteam met een eigen penningmeester en draait onafhankelijk van de vereniging Rotta. Voor het financieel verslag zie elders in dit nummer.

Het Trefpunt is iedere donderdag en zaterdag open. Op donderdag wordt er gewerkt aan onderhoud binnen en buiten door de werkgroep Rotta Actief. Zij bouwen ook nestkasten en maken bouwpakketten. Soms op bestelling, zoals de bosuilenkasten, holenduif- en torenvalkkasten en vleermuiskasten, soms voor eigen verkoop en voor activiteiten van de Rotta-Rangers. Het onderhoud van de tuin vergt veel inspanning, het resultaat mag er zijn en ook vogels en vlinders zijn er blij mee.

Rotta is natuurlijk de grootste gebruiker van het Trefpunt, maar ook de Stichting Pameijer maakt er gebruik van. Verder wordt de ruimte verhuurd voor natuur-gerelateerde cursussen zoals het bloemschikken en sterrenkunde, vergaderingen en ontmoetingen. Iedere zaterdag is Trefpunt open voor publiek en zijn er mensen van Rotta die onder het genot van een kop koffie vertellen over natuuractiviteiten en dergelijke. Regelmatig is er een Varia-activiteit zoals bijvoorbeeld een kunstexpositie en plantenruilbeurs. Ook de groep vrijwilligers die het Trefpunt schoon houden mag hier vermeld worden, dankzij hen ziet het Trefpunt er steeds spic en span uit.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de regio

Rotta volgt nauwgezet de ontwikkelingen in de regio en neemt, waar mogelijk, deel aan inspraakprocedures, of gaat in gesprek met en geeft advies aan de bestuurders van de gemeentes LansingerLand en Zuidplas. Zoals bijvoorbeeld over de ontwikkeling rond de verlengde A16 Rotterdam, de Hennipgaarde en uitbreiding van het vliegveld Zestienhoven. Daarbij sluiten we aan bij Natuur- en Milieu Zuid-Holland en activiteiten van buurtbewonersorganisaties. Ons accent bij deze gesprekken ligt op bescherming van natuurwaarden, biodiversiteit en onderhouden of creëren van ecologische verbindingen.

Dit jaar is B&W van gemeente Zuidplas op bezoek geweest om kennis te maken. Zij zijn voorgelicht over de vele en diverse activiteiten van onze vereniging. Ook de start van het gebruikersplatform de Groenzoom, waar Rotta zitting in heeft, is in 2016 gestart.

Rotta Onderzoek en Natuurwerk

Onze adviezen zoals hierboven vermeld, zijn gebaseerd op onderzoek en waarnemingen. Rotta doet mee aan landelijke inventarisaties van vogels, dag- en nachtvlinders, paddenstoelen, muizen en vleermuizen. Er is een rapport gemaakt van de flora en fauna van de Eendrachtspolder. Al deze gegevens werden doorgegeven aan landelijk coördinerende organisaties zoals Sovon en Ravon. In onze werkgebieden wordt eerst met mensen van onderzoek gekeken naar de ontwikkeling en beoogde doelen van ieder gebiedje afzonderlijk.

Er is afgelopen jaar onderhoud gepleegd door snoeien, maaien, afvoeren en verwerken van materiaal in het Koornmolengat, de Wiebertjes, het Hennipsloot-hooiland, het Kooipolderbos, de Noordoever van de Zevenhuizerplas, het Nessebos, het Park de Polder en rond het Trefpunt. Verder is er meegewerkt aan de vlinderidylle aan het Offenbachplantsoen in Berkel.

Er is een start gemaakt met het project Kwaliteitsimpuls Rottemeren door het planten van bollen van stinzenplanten. De groep natuurwerkers is gegroeid, er zijn nu 32 personen en zij hebben 2320 uren werk verzet. Daarin zaten ook nog wat uren knotten voor een enkele particulier. Over al deze natuurgebiedjes is overleg met het Recreatieschap en GZH. Deze laatste organisatie is nu overgenomen door StaatsBos Beheer, waar Rotta al mee heeft kennis gemaakt.

Het veldje langs de Hennipsloot: al veel kruiden zoals watermunt en ook de pluimzegges vallen op, nu nog orchideeën!? © Klaas Verschoor

Rotta Jeugd

Iedere maand is er op een zaterdag een bijeenkomst voor de Rotta Rangers, kinderen van 6 tot 12 jaar. Er is een ochtend- en een middaggroep. Voor de kinderen van 4 tot 6 jaar, de Rotta Kapoentjes, is er één keer per kwartaal een activiteit op woensdagmiddag. Er is een gevarieerd aanbod aan onderwerpen dat op een speelse manier wordt gebracht, zoals braakballen uitpluizen, voedersilo's en vetbollen maken, zoeken en bekijken van leven onder water, eetbare groenten, vruchten, paddenstoelen, vlinders en insecten enzovoort.

De Rangers waren iets minder in aantal dan het jaar ervoor, maar de Kapoentjes zijn in aantal gegroeid. Voor de begeleiding van de kinderen is een vast team, bijgestaan door helpende ouders en grootouders. Maar er is dringend behoefte aan versterking van de vaste groep begeleiders.

Volle bak met Rotta Kapoentjes in het Trefpunt. © Peter Kibbel

Communicatie

De communicatie gaat tegenwoordig langs vele kanalen, daarom hebben we een coördinator communicatie om door onderling overleg alle berichtgeving in goede banen te leiden en op elkaar af te stemmen. Vier keer per jaar verschijnt ons mooie blad Aves Visum met veel informatie en achtergrondverhalen. Op onze website www.rotta-natuur.nl is Aves Visum ook te lezen. Op de site is alle relevante informatie over onze vereniging te lezen, ook onze agenda is er te vinden, actuele informatie en verslagen. Er is een link naar Waarneming.nl en naar onze FaceBookpagina. Op onze FaceBookpagina worden door middel van foto's waarnemingen gemeld en nieuws uitgewisseld.

De digitale Nieuwsbrief is in een nieuw jasje gestoken. Daarin worden activiteiten (her)aangekondigd met achtergrondinformatie en de aandacht gevestigd op andere actuele natuuronderwerpen. Naast deze digitale communicatie maken we ook gebruik van de traditionele pers. Van alle Rotta-publieksactiviteiten wordt melding gemaakt in de *Heraut* en *Hart van Holland*, soms wordt achteraf een verslagje met foto door ons naar de krant gestuurd. Onze Jeugdwerkgroep vult maandelijks een natuur-kinderpagina in *Hart van Holland*. Bij speciale gelegenheden nodigen wij de pers uit. Met onze jaarfolder presenteren wij ons bij evenementen. Afgelopen jaar wat minder dan voorheen, wij zijn naarstig op zoek naar iemand die dit wil oppakken en coördineren.

Cursussen en publieksactiviteiten

Ook dit jaar was er een cursus Vogelherkenning, de cursus was volgeboekt en is succesvol verlopen. Nieuw dit jaar was de cursus BMP, Broedvogel Monitoring Project, opgezet in samenwerking met Sovon en natuurwerkgroepen Delft en Pijnacker. De cursisten zijn in het voorjaar op verschillende locaties aan de slag gegaan. Verder zijn de cursussen bloemschikken en sterrenkunde gehouden. De maandelijkse publieksactiviteiten op zaterdag zijn goed bezocht. Dit jaar waren er drie fietstochten en verder waren het wandelingen. In juli en augustus zijn er weer de traditionele avondwandelingen gehouden door het Koornmolengat. Door goede publiciteit zijn de wandelingen zo goed bezocht dat de groep dikwijls in tweeën werd gesplitst, zodat ieder de gids goed kon horen. En na de wandelingen hebben zich vaak nieuwe leden aangemeld.

Ledenexcursies

De excursies voor eigen leden zijn goed bezocht en ook hier 'nieuwe gezichten' erbij. Naast de traditionele gebieden waren er ook nieuwe bestemmingen in het programma.

Alle bovengenoemde activiteiten zijn tot stand gekomen door onze vrijwilligers. Sommigen bijna onzichtbaar, anderen iets meer in de schijnwerpers, maar allemaal even belangrijk. Alle vrijwilligers bedankt voor jullie inzet van je tijd, kennis en vooral je enthousiasme. ♦

De hoop die leven doet. © Jan Noppers

De hoop die leven doet.

Jan Noppers

Niet zomaar een hoop biomassa, maar een broeinest van massale biodiversiteit.

Gelegen in de luwte van het gebouw op de zuidhoek van het erf, tegen westerstormen beschermt door de schuur, en tegen snijdende oostenwind door een pas opgeknapt houtwal. Nu ligt hier van het voorbije jaar al het vergankelijk moois uit onze tuin vergaard,

tevreden rustend in een diepe winterslaap, dromend van een nieuw bestaan in het nieuwe jaar.

Maar zomers zindert hier het leven, rondom fladderende vlinders,

en hoor je het gezoem van tienduizenden honingbijen.

Diep van binnen een gekrioel van pissebedden, duizendpoten, larven, regenwormen, spitsmuizen en ga zomaar door.

Bovenop hipt een winterkoninkje heen en weer, soms gluurt vanuit de houtwal een hermelijn naar een prooi.

Een rondscharrelende merel vliegt opgeschrikt luid kwetterend weg,

de karekiet in het riet langs de sloot zingt zijn lied.

En droom zo maar verder,

op naar volgend jaar. ♦

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Ook in deze Aves Visum heeft mijn rubriek weer een hoog feuilletongehalte. Onderwerpen die met ruimte te maken hebben slepen zich jarenlang voort. Ook nu dus weer twee vaste onderwerpen, de A16 Rotterdam en de Groenzoom Berkel/Pijnacker. Daarnaast nog iets over Wilderszijde/Park de Polder.

A13/A16

De publicatie van het Tracé Besluit (TB) heeft 17 beroepen op de Raad van State opgeleverd. Zoals al eerder aangegeven hebben wij bewust geen gebruik gemaakt van deze route. Wel willen ook wij graag ons hoofddoel bereiken, een inpassing namelijk van de A16 die voorziet in voldoende geschikte faunapassages onder en over de nieuwe snelweg. Een zaak vooral ook van de regionale autoriteiten. Ik heb dat in de laatste AV duidelijk gemaakt. Onze oproep aan de colleges van Lansingerland en Rotterdam om goede ecologische verbindingen mogelijk te maken heeft geleid tot een gesprek eind december met ecologen van Rotterdam, de regio en Rijkswaterstaat. Tot onze verrassing kwam met name de ecooloog van Rotterdam met een heel gedetailleerd overzicht van alle mogelijke verbindingen in de toekomstige weg waarbij voor elke plek werd aangegeven hoe de ruimte aangepast kon worden voor passage door dieren, zowel natte als droge verbindingen. Het ging nog maar om een concept, maar toch, er wordt serieus aan gewerkt om er voor te zorgen dat de nieuwe snelweg geen onneembare barrière wordt voor dieren. Zo worden bijvoorbeeld meerdere onderdoorgangen aangepast voor het passeren van vleermuizen. Het overleg gaf in ieder geval voldoende aanleiding om met enig vertrouwen de verdere ontwikkelingen tegemoet te zien. Naast dit rechtstreekse contact van onze vereniging met de betrokken overheden doen wij ook mee aan alle bijeenkomsten die in de aanloopfase maar ook tijdens de bouw door RWS worden belegd met bewoners en betrokken organisaties.

Groenzoom Berkel/Pijnacker

Bij de totstandkoming van de Groenzoom zijn er verschillende bedrijven aangekocht en ook opstallen afgebroken. Dat zorgde er voor dat er 'ruimte voor ruimte-rechten' ontstonden. Wat zijn dat dan? Kort door de bocht betekent het dat als je bijvoorbeeld een kas afbreekt dan het recht krijgt om in plaats daarvan een paar huizen te bouwen. Dat hoeft niet op dezelfde plek te gebeuren maar kan ook ergens anders plaatsvinden. In dat kader bezit de gemeente Lansingerland 40 bouwrechten die verkocht gaan worden in het gebied tussen de Noordersingel en de Groenzoom in Berkel en Rodenrijs. Voor dit doel is een speciaal bestemmingsplan ontworpen met de naam 'Boven Berkel II'. Ik zal niet proberen uiteen te zetten hoe dit plan precies in elkaar zit, maar het is in ieder geval heel ingewikkeld en ook verre van duidelijk. Onze zorg is nu dat er langs het fietspad in de Groenzoom, op heel korte afstand een rij grote villa's gaat verrijzen die de rand van de Groenzoom een totaal ander uiterlijk zal geven. Wij hebben er per brief uitvoerig op gereageerd en er kortgeleden ook met ambtenaren van de gemeente over gesproken. Belangrijk vinden wij dat de rand van de Groenzoom vooral groen moet zijn en dat eventuele bebouwing dus niet moet domineren maar ingepakt moet worden in een mooie erfbeplanting. We zullen zien hoe het definitieve plan er uit gaat zien maar ik kom er ongetwijfeld nog op terug.

Wilderszijde/Park de Polder

Onze betrokkenheid bij Park de Polder wordt langzamerhand steeds groter. Wij hebben nu met de gemeente afgesproken dat wij alle knotwilgen langs het fietspad achter het gemeentehuis van Lansingerland zullen gaan onderhouden, dus ook de nieuwe aanplant. De jonge bomen staan er nu een paar jaar en groeien goed. Kort geleden zijn er bijna 300 schoolkinderen van verschillende basisscholen in Lansingerland onder leiding van mensen van de Watersnip uit Reeuwijk, in groepen van ongeveer 25 kinderen, bezig geweest met het knotten van een deel van deze nieuwe aanplant. Vooraf had de Watersnip zich zoals bijna elk jaar bij Rien, onze coördinator natuurwerk, gemeld met de vraag of we ergens mogelijkheden hadden om kinderen te laten knotten. Die mogelijkheid hadden we nu en er resteert ook genoeg voor volgende jaren. De Watersnip geeft op basisscholen natuurlessen waarbij er ook met regelmaat buiten gewerkt wordt. Zo mogelijk helpen we er aan mee want het zorgt er voor dat kinderen echt buiten in de natuur bezig zijn. Met veel enthousiasme kan ik uit eigen waarneming melden!

Het begin van een nieuwe houtril in Park de Polder. © Jaap van Lien

Intussen woedt er nog steeds een discussie over de uitbreiding van het aantal vluchten van en naar Rotterdam-The Hague Airport. Waar dat uiteindelijk toe zal leiden is nog niet duidelijk. De gevolgen voor Park de Polder en zeker voor de omgeving zouden in ieder geval aanzienlijk zijn. Of er in dat geval ook op grote schaal in Wilderszijde gebouwd kan worden is de vraag. Voorlopig heeft de pachter van de polder nog twee jaar de tijd om het gebied te gebruiken voor het weiden van zijn vee en voor het aanplanten van mais. Wij intussen kunnen nog genieten van het deel van de polder dat de status heeft van tijdelijke natuur! ♦

Excursie Zevenhuizerplas

Piet Mulder

Op 18 februari hadden zich zo'n 45 natuurliefhebbers verzameld op de parkeerplaats bij restaurant De Strandgaper aan de Zevenhuizerplas (ZHP). Onder leiding van onze gidsen Aria van Ballegoie en Hans Sanders hebben zij het natuurleven aan de noordoever van deze plas verkend.

Grote belangstelling voor de flora en fauna rond de Zevenhuizerplas
© Piet Mulder

Er hangt een zware mist over de ZHP. Jaren geleden heb ik de film 'Gorilla's in de mist' gezien, nu zie ik de film 'Watervogels in de mist'. Ons humeur en belangstelling lijden hier niet onder. We luisteren naar de aanstekelijke verhalen van Aria over de ZHP en iedereen is meteen bij de les. Ze vertelt over de watervogels die hier verblijven en over het ontstaan van de plas. U kunt dit allemaal nalezen op google, ik ga hier niet verder op in. We zien krooneenden, herkenbaar aan hun kleurrijkheid en de grote kop. Kuifeenden en een duikeend met een grote kop. De mannetjes zijn zwart met witte flanken, gele ogen en een afhangende kuif op de achterkop. Ze foerageren op driehoeksmosselen. Tafeleend, zogenoemd omdat hij vroeger veel werd gegeten (en dus op tafel lag). Je ziet hem veel op stilleven, het is een duikeend met een lange snavel. Smienten, eenden uit het verre oosten, met name uit Rusland en Siberie. Ze maken een fluitend geluid, vandaar de naam fluiteenden. Het zijn overwinteraars. 's Nachts foerageren ze op grasvelden, overdag zitten ze soms met honderden soortgenoten veilig op de plas. De wilde eend, een grondelaar, een algemene eend die je overal ziet in sloten en plassen. Het mannetje heeft een glanzend groene kop, het vrouwtje is bruin.

In de ZHP staat om de zoveel meter een paaltje. Op elk van die paaltjes zit een meeuw. Zilvermeeuw, een grote meeuw met witte kop en grijze rug en zwart-witte vleugelpunten, gele snavel met rode vlek en roze poten. Kokmeeuwen, dat zijn die meeuwen met die oortjes. Ze worden vaak ingehuurd door de AIVD. Stormmeeuw, een grote meeuw en lijkt soms op zilvermeeuw. Voor een verdere beschrijving verwijs ik naar uw vogelboekje. Verder zien we nog meerkoeten, echte fanatiekelingen, dodaarzen, grauwe en canadese ganzen. De ZHP heeft heel schoon water. Het is niet bevuild door afvalstoffen uit de landbouw zoals dat het geval is met de Rottmeren. Het Rottawerkgebied bestaat uit vele stukjes natuur, de kunst is om al die stukjes met elkaar in verbinding te houden. Vanuit de diverse gemeenten is er een grote bouwdruk. Bouwen levert geld op, natuur kost geld. Die spanning zal er altijd wel zijn. We lopen naar het verdrinken populierenbosje en het moerasbosje. De natuurwerkgroep van Rotta heeft bij het moe-

rasbosje diverse houtrillen gemaakt om honden de toegang tot het gebied te belemmeren. Op weg erheen horen we een hegenmus. Wat onze gidsen niet hebben verteld over het moerasbosje is het volgende. Eind jaren zeventig, een paar jaar voor de oprichting van Rotta, had je al een natuurwerkgroep. Onze huidige natuurwerkgroep is daar een voortzetting van. In die groep zat een zeer fanatieke maaier en snoeier, een zekere Henk. Je moest echt uitkijken met hem want hij maaide de poten onder je kont vandaan. Ze gingen aan de slag in het moerasbosje. Zijn maten waarschuwden hem 'Henk, ga niet te ver want in het midden zak je weg in het moeras'. Maar Henk zei 'Ik weet precies wat ik doe en ik ken dit moerasbosje op mijn duimpje'. Ondanks de vele waarschuwingen liep Henk al maaierend naar het midden van het bosje, zijn maten zaten in grote angst. Op een gegeven moment ging het echt fout, Henk zakte weg in het moeras. Zijn laatste woorden waren niet 'help help', maar 'je moet wat voor je club over hebben!'. Ik moest ook denken aan de woorden van John F. Kennedy 'Vraag niet wat je club kan doen voor jou, maar wat jij kan doen voor je club'. Met de woorden van Henk en Kennedy in gedachten: Rotta is op zoek naar twee bestuursleden.

Takkenril lags het moerasbosje. © Piet Mulder

Bij de ZHP kijken we uit op het oeverzwaluw-landtongetje. Hierop staan nog vele kaardebollen, oeverzwaluwen zien we niet. Op een eilandje zien we restanten van een wintertaling: de groene vleugeluiteinden. Een vos heeft er een goed maaltje aan gehad. Dat het beest gepakt is door een vos zie je aan de afgebeten vleugels en veren. Een havik of een sperwer plukt zijn prooi. Op dit eilandje heeft de Rotta natuurwerkgroep veel verwilderde bramenstruiken weggehaald. Zo krijgt de natuur weer lucht en komt er ruimte voor andere planten. Bramen verstikken al het groen in hun omgeving. We kijken nog even bij het volgescherm en gaan daarna het pad door het rietveld op langs het verdrinken populierenbosje. We zien een spreeuw, een koolmees, enkele houtduiven, kraaien, een scholekster, een gewone ekster en een blauwe reiger. En als goedmakertje voor de mist: een ROERDOMP!!!! Met dank aan de gidsen Aria en Hans en alle deelnemers. ♦

Excursies

De verslagen van alle Rotta-excursies kun je vinden op onze website www.rotta-natuur.nl in de rubriek Nieuws.

Onmenselijke zintuigen - trillingen

Arend Hoogeveen

Het trillingszintuig bij mensen is slecht ontwikkeld, het wordt sterk overheerst door andere zintuigen. Deze zijn er bijvoorbeeld niet op gebouwd om gevaar van achteren af te wenden: de ogen en de oorschelpen staan naar voren, de neus is niet bijzonder ontwikkeld en trillingen van de grond voelen we pas als er wordt gestampt. Daardoor hebben we de neiging te denken dat het ook in de dierenwereld niet zo'n grote rol speelt. Toch zijn er dieren die hun hele leven er op afstemmen. Zodra de groene sabelsprinkhaan merkt dat hij wordt beslopen, houdt hij stil. Hij voelt de trillingen van de bodem zelfs als de vermeende vijand nog meters van hem is verwijderd. Hij heeft, net als kakkerlakken en veel andere insecten, in de knieën een trillingszintuig dat zo gevoelig is dat het trillingen met een uitslag van tweehonderd picometer (een picometer is een biljoenste, 10-12 meter) kan waarnemen.

Vogels vliegen van hun nest op als ze trillingen in de boom waarnemen die wellicht van een roofdier afkomstig zou kunnen zijn. De zintuigen waarmee ze die trillingen waarnemen zitten waarschijnlijk in de poten.

Kruisspinnen en andere wevende spinnen leven in een wereld van trillingen. Het web is niet alleen een vangnet, maar ook een 'telegraafnet'. Mannetjes leggen in de paartijd een draad om het web, waarop ze vervolgens in een bepaald ritme gaan tokkelen. De trillingen planten zich door het web voort en bereiken het vrouwtje. Deze reageert daarop door trillingen terug te sturen, en zo weet het mannetje of hij welkom is. Als hij op het verkeerde moment binnenkomt, wordt hij opgegeten. Bij andere soorten gaat het mannetje aan het web van het vrouwtje hangen en veroorzaakt, ook door tokkelen, trillingen om het vrouwtje te lokken.

Kruisspin met buitgemaakte wesp

De trechterspin maakt vaak een horizontaal web boven een kuil in het bos. De jongen zitten meestal in een woongang of in een speciaal voor hen geweven kinderweb. Als er een kever in het web is terechtgekomen, rent de moeder erheen om hem in te spinnen. Daarna brengt ze het web in een golvende beweging waardoor de jongen weten dat er iets te eten valt. Als een spinenjong haar achterna holt voordat ze zelf de kever heeft buitgemaakt, dan stampt ze met haar achterpoot en het jong snelt snel terug naar zijn plek. De moeder doet dat niet om het 'kind' te waarschuwen voor gevaar, maar omdat ze last heeft van de trillingen die het jong veroorzaakt bij het lokaliseren van de prooi.

Iets dergelijks overkomt insecten op een strand waar spookkrabben zitten. Sommige soorten jagen - puur op hun vibratiegevoel - 's nachts op insecten. Zodra een insect op het zand landt, holt de

spookkrab naar de plek waar de trillingen vandaan komen en maakt daar vangbewegingen om zijn prooi te pakken. De spookkrab maakt ook van trillingen gebruik om soortgenoten te waarschuwen en om een partner te zoeken. Ze trommelen zo hard met de poten op de grond dat andere krabben dit nog op een afstand van zeven meter kunnen waarnemen.

Trillingen in de bodem worden sterk gedempt, ze zijn dus niet zo zinvol als communicatiemiddel als ze ver uit elkaar leven. Juist voor dicht bij elkaar levende groepen zijn ze ideaal omdat de trillingen zich niet ver voortplanten en dus niet verraderlijk zijn. Verschillende soorten termieten slaan bijvoorbeeld hun kop op de grond als ze worden gestoord in het nest of in de tunnels. Andere termieten trekken zich dan onmiddellijk terug in lager gelegen delen van het nest.

Parasolmieren bouwen diepe nesten in vaak zachte bodem. Voordeel is dat er weinig belagers zijn, maar een nadeel is dat er veel instortingen zijn. Als ze bedolven zijn, slijpen ze. De daardoor veroorzaakte trillingen planten zich voort over een afstand van ongeveer vijf centimeter, binnen die afstand wordt hij door soortgenoten uitgegraven.

Ook mollen hebben een vibratiezintuig. Deze dieren, die blind onder de grond hun gangen graven en weinig met elkaar in contact staan, slaan met hun kop tegen de wanden van de gang als ze op zoek zijn naar een partner of anderszins een boodschap willen doorgeven.

Draaikevertjes of schrijvertjes zwemmen in grote kringen op het oppervlak van het water op zoek naar kleinere dieren. De ogen zijn in tweeën gedeeld, met een deel boven het water en een deel eronder. Toch is hun vibratiezin belangrijker, want ook in het donker of met geblindeerde ogen botsten ze nergens tegenaan. De kevertjes hebben een z-vormige voelspriet, het voorste deel hangt boven en het deel bij de kop op het water. Een golfje wordt geregistreerd doordat de twee onderdelen van de antenne ten opzichte van elkaar draaien. In het schuine stuk van de z zit het 'orgaan van Johnston', een verzameling zintuigcellen waarmee de onderlinge bewegingen kunnen worden gemeten. De golven van de zwembewegingen van de achterpoten planten zich voort met een snelheid van 24 meter per seconde. Zwemmen ze rustig, dan lopen de golven voor hem uit en worden teruggekaatst door voorwerpen in het water, deze echo's neemt het kevertje waar met zijn voelspriet en weet zo obstakels en zijn metgezellen in de groep te vermijden.

Als de kevertjes worden gestoord gaan ze als razenden rond-zwemmen, daarbij kunnen ze nog steeds alle boven het water uitstekende voorwerpen omzeilen. Dat doen ze door gebruik te maken van de zogenaamde 'holle meniscus': de antenne stuit dan op de iets olopende rand water (gemakkelijk zichtbaar in een glas water) rond een voorwerp. Overigens scheiden draaikevertjes in nood een buitengewoon onaangenaam ruikende vloeistof af, dus niet proberen te vangen.

schaatsenrijdertje

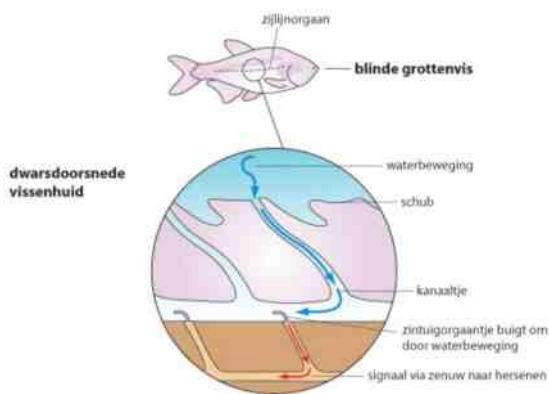
bootsmannetje

Schaatsenrijders zijn wel gevoelig voor trillingen van spartelende insecten. Hoe ze deze trillingen opvangen is niet helemaal duidelijk, waarschijnlijk hebben ze een vibratiezintuig in de poten. Bij de onder water levende rugzwemmers is dat zintuig bekend. Deze rugzwemmers, ook wel bootsmannetjes genoemd, zijn zo licht dat de opwaartse druk ze tegen de waterspiegel aandrukt. Ze hebben kleine klauwtjes aan de poten die de golfbeweging van het water overnemen en versterken. Het spartelen van een per ongeluk te water geraakt insect is het signaal om op jacht te gaan.

Vissen en de meeste amfibieën hebben een zogeheten 'zijlijnorgaan', waarmee ze niet alleen trillingen in het water kunnen registreren, maar ook stromingen. Dit orgaan is een kanaal langs de gehele zijkant van de vis, dat via poriën in open verbinding staat met het water. Als door een porie water naar binnen wordt geduwd, worden trilharen (neuromasten) aan weerszijden van de porie door het water verbogen, dit wordt doorgegeven aan de hersenen, en uit de beweging leidt de vis waterbewegingen af. Een vis in een aquarium zwemt niet tegen de zijkanten op, niet doordat hij ziet waar de vaak doorzichtige wand is, maar doordat hij de terugkaatsing van zijn zwembewegingen tegen de wand waarneemt. Het zijlijnorgaan speelt ook een belangrijke rol in het scholingsgedrag van vissen.

De blinde holenzalm blijft zijn hele leven in een donkere grot. Toch weet hij alle obstakels te vermijden en prooien met een enkele hap te pakken. Deze vissen reageren op minieme waterstromingen, kleine drukverschillen in het water.

Zijlijnorgaan van een vis. © Naturalis

Geraadpleegde literatuur

Onmenselijke zintuigen, Hans van Maanen. Uitgave verschenen ter gelegenheid van de Nationale Wetenschapsweek 1991 met als thema zintuigen. ♦

Nieuw - Rotta geeft erven vleugels!

Henk Starink

Vrijwilligers gezocht die belangstelling hebben om erfeigenaren te adviseren over vogelvriendelijke erfbeplanting.

Erven van boerderijen in het buitengebied zijn vaak rijk aan vogels zoals de boerenzwaluw, ringmus, grauwe vliegenvanger, steen- en kerkuil. Door modernisering en nieuwbouw zijn veel erven echter minder geschikt voor vogels. Bewoners willen hier best wat aan doen, maar weten vaak niet goed hoe, en sommigen kunnen het niet zelf uitvoeren. Natuur en Vogelwacht Rotta wil erfeigenaren in onze regio gaan adviseren over een meer vogelvriendelijke erfbeplanting. Een en ander gaan we doen in samenwerking met de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard, die deze activiteit al enige tijd met succes uitvoert. Het erfvogelteam van Rotta gaat onder leiding van Henk Starink binnenkort aan de slag. Word jij ook één van onze erfvogelconsulenten?

Voor de (aspirant) erfvogelconsulenten wordt een *Cursus erfvogels* georganiseerd. In deze cursus leer je welke vogelsoorten op erven kunnen voorkomen, hoe je die herkent, welke eisen ze stellen en uiteraard, hoe je het vogels naar de zin kunt maken op een erf. Het gaat om praktische maatregelen zoals het planten van knot- en fruitbomen, het aanleggen van takkenrillen, houtstapels, het creëren van ruige overhoekjes en bloemrijk grasland en het plaatsen van nestkasten. En ook leer je welke planten geschikt zijn om in te schuilen, te broeden of kunnen dienen als voedselbron. En last but not least leer je om advies op maat te geven over het vogelvriendelijker inrichten van een erf: de erfscan. Je meet het resultaat van de verbeteringen door de erfvogels te tellen.

Het eerste erf waar Rotta de boer gaat adviseren is de boerderij van Van Stralen aan de Kruisweg waar de Natuurwerkgroep ook al ieder jaar een aantal wilgen knot.

Heb je belangstelling of wil je meer informatie? Geef je op bij Rien van der Vorm of Henk Starink (hstarink@planet.nl), tel. 06-28544003 of kijk ook eens op www.nvww.nl/actueel/projecten/project-erfvoegels. ♦

23 februari 2017 in storm en regen: het eerste project van *Rotta geeft erven vleugels* op het erf bij de boerderij van Van Stralen aan de Kruisweg. © Arend Hoogeveen

Rotta Rangers - tuinvogeltelling

Gert Jansen

Een aantal van onze Rangers heeft in het weekend van 28 en 29 januari ook de vogels in de tuin geteld, hieronder de resultaten.

1	Kauw	71
2	Koolmees	17
3	Houtduif	16
4	Ekster	15
5	Merel	14
6	Roodborst	9
7	Turkse tortel	6
8	Zwarte kraai	5
9	Grote bonte specht	4
	Huismus	4
	Groene halsbandparkiet	4
12	Vink	3
	Zilvermeeuw	3
	Pimpelmees	3
15	Heggenus	2
	Staartmees	2
	Stadsduif	2
18	Aalscholver	1
	Meerkoet	1
	Gaai	1
21	Onbekend	3

De Top 3 van de Nationale Tuinvogeltelling bleef dit jaar ongewijzigd. Op 1 de huismus (158.358 exemplaren), op 2 de koolmees (97.141) en op 3 de merel (95.494). Toch is het beeld niet zo stabiel als deze cijfers doen voorkomen. Want in veel grote steden blijft de huismus een zeldzaamheid. De huismus heeft zijn toppositie dan ook alleen te danken aan het feit dat hij in kleine kernen en vooral in de drie noordelijke provincies nog steeds in grote groepen voorkomt. De koolmees handhaafde met moeite zijn tweede positie. De mezenpopulatie lijkt afgelopen zomer een tik te hebben gekregen. ♦

De Rotta Rangers Top 3. © Chris van Rijswijk (alle drie)

Links volle aandacht van de Rangers bij Gert ©Valesca de Jong; rechts ook even volledig los in een sneeuwgevecht © Tijs van Neerbos

Mijn verhaal - Rafiek-Jan Heinsbroek - om bij kaarslicht te lezen!

Als kind droomde en fantaseerde ik over een leven in de vrije natuur. In mij eentje zwierf ik met de nodige fantasie door braakliggende natuurgebieden. Op jacht met zelfgemaakte pijl en boog. Of bouwde er, samen met vriendjes, half- ondergrondse hutten, waar we vuurtje stookten, waarin we aardappels poften. Dit alles vond plaats aan de rand van de stad Rotterdam, waar ik opgroeide. De stad was niet zover weg, een paar kilometer, maar in mijn belevingswereld was het ver weg: twee totaal verschillende werelden.

Mijn Ouders kwamen vanuit het 'boerenplattelandleven' naar de stad. Bij ons huis lag een groot stuk land, met allerlei dieren en een grote tuin. Daarin groeide en leefde van alles, waar wij het hele jaar door van leefden. Ons land werd omringd door landerijen met vee. Daartussen liepen sloten en greppels, waarin ik, wroetend met een stokje, steeds weer nieuwe levensvormen ontdekte.

Van de ene op de andere dag kwam daar een einde aan. Vrachtwagens reden aan en af. Ladingen zand over het land uitstortend: alles daaronder werd levend begraven. Voor mij een traumatische ervaring. Dit was voor mij de aanleiding voor mijn verzet en afzetten tegen alles waarin de cultuur doorschiet. Het economische denken in naam van een allesbelovende welvaartsroes. Indertijd las ik een boekje van Max Dendermonde *De wereld gaat aan vlijt ten onder*. Ik zie nu en besef hoe dit verhaal van invloed op mijn leven is geweest.

Begin jaren zeventig ben ik naar Wapserveen in Drenthe verhuisd. Aan de rand van een heidegebied woonde ik er in een leefwerksgemeenschap. Het vormde de levende kern van de *Stichting Nieuwe Wereld*. We woonden er in een onbetaalbaar mooi, doch onbewoonbaar verklaarde boerderij. (*onverklaarbaar bewoond* zou een betere omschrijving zijn). Met een wisselend aantal bewoners en een hoop dieren: katten, kippen, geiten, een hond tot en met fjordepaard, die de kar moest trekken. Een van de doelstellingen, die ik me uit de statuten herinner, was het vormen van een gemeenschap die leefde in harmonie met elkaar en de natuur. Een kernachtig omschrijving die er in de praktijk op neer kwam om steeds weer bij jezelf te beginnen en na te gaan wat er in de praktijk mee te doen is.

Een ander streven was om zoveel als mogelijk zelfvoorzienend te leven. Om niet afhankelijk te zijn en mee te moeten doen in een systeem waar geld en winst doel worden, en waar de mens - de menselijke maat - ondergeschikt is. Het was uiteraard niet mogelijk om tegelijkertijd aan alle doelstellingen, wensen en idealen te voldoen. We vormden met ons project een inspiratiepunt voor velen, als levend bewijs en hoopvol teken, dat het anders kon en kan: als mens levend in en met de natuur.

Een Rotta-er verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. Aan het eind draagt hij of zij de fakkel over aan een andere Rotta-er die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur)roerselen mee laat beleven.

Rafiek: Volgens de Grieken hebben wij het vuur gestolen van de Goden
© Ad Somers

Al met al was het een waardevolle tijd, waarin we veel van en met elkaar leerden. Achteraf gezien zat er ook een schaduwkant aan die tijd. De cultuurschok was groot: van een subcultuur terug naar de moderne tijd. In de stad kon ik moeilijk aarden noch me thuis voelen. Die cultuurschok was ook de oorzaak van een mij verscheurd voelen tussen waar mijn/ons leven vandaan komt -uit de buik van Moeder Aarde, onze natuurlijke habitat - en waar de culturele expansiedrift, die neigt alles te overheersen en beheersen, toe kan leiden: een geautomatiseerd robotbestaan. Ook de verscheurdheid - de kloof - tussen enerzijds een ideaal dat te ver weg was en anderzijds een wereldse werkelijkheid, die te hard en te snel en voor mij vervreemdend was, werkte, werkte en maar doorwerkte!

In mij is een ideaal in leven gebleven, dat ik als fakkel omhoog wil houden. Niet tegen beter weten in, maar met een weten dat het anders kan, beter zelfs in veel opzichten. Ik weet en ervaar, dat het leven het waard is om te leven, om er iets moois van te maken, of op zijn minst het waardevolle te ontdekken. Dat is niet af te dwingen, niet te kopen noch te verkopen. Dat beleef ik in de natuur, in vrijheid. En dat is dan ook precies de reden waarom ik me zo goed thuis kan voelen in wat er in Rotta gebeurt en leeft. Waar ik erg verrast blij mee ben, en hoop nog lange tijd mee te kunnen maken: delend, denkend en dienend.

Uw nederige opperdienaar, Rafiek-Jan Heinsbroek.

Ik draag de Fakkel over aan Piet en Sjaan de Pater en kijk uit naar hun groene belevenissen. ♦

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Zuidplas

Arend Hoogeveen

Hennipgaarde

Meer dan een jaar is er door het Recreatieschap, belangenorganisaties en bewoners uit Zevenhuizen nagedacht over de inrichting van de 9 hectare in de Hennipgaarde. Uiteindelijk heeft die 'co-creatie' geleid tot het Definitief Ontwerp (DO) voor de Hennipgaarde. Afgelopen december heeft het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren dit DO goedgekeurd en tevens de opdracht gegeven om het een en ander te realiseren. Met andere woorden, groen licht dus voor de aanleg dit jaar! Momenteel wordt het bestek uitgewerkt, en daarna wordt de procedure voor de aanbesteding in werking gezet. De planning is dat in het laatste kwartaal van dit jaar de werkzaamheden daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Definitief ontwerp Hennipgaarde

Inmiddels is de *Stichting Natuurpolders* opgericht die het gedeelte van de oergraanakkers gaat beheren. De bedoeling is dat hierop verschillende oude en soms vergeten graansoorten op biologische wijze geteeld gaan worden. Omdat het terrein nu braak ligt en na de zomer het grondverzetwerk pas gaat plaatsvinden, is de Stichting Natuurpolders in overleg met het Recreatieschap om deze zomer al zomertarwe op het perceel te telen. Zo snijdt het mes aan twee kanten: het terrein heeft niet het beeld van een braakliggend terrein maar van een in gebruik zijnde polder en met dit gewas kan de grond al 'schoner' worden genaakt om uiteindelijk (na 2 jaar) graansoorten te verbouwen die het predicaat 'biologisch' hebben. Op de website van het Recreatieschap www.heerlijkbuiten.nl kun je meer info vinden over het gebied.

Grondruil 'Rood voor groen' Eendragtspolder

In de Eendragtspolder - het groene weidegebied in de hoek Middelweg/Rottekade - wordt gewerkt aan een grondruil om daar woningbouw mogelijk te maken. Het zou gaan om een complex van 35 woningen in het kader van een 'Rood voor Groen-project', waarbij oorspronkelijk de daar bestaande kassencomplexen beschikbaar komen voor een groene en/of recreatieve inrichting. Hiertegen is geen bezwaar, per saldo levert dit extra groen op. Echter nu ziet het er naar uit dat men de beoogde woningbouw wil verschuiven naar het landschappelijk gezien belangrijke open veenweidelandschap in het zichtgebied vanaf de Rotte. Naar de mening van een aantal organisaties (Stichting Het Rotte-Verband, Natuur- en Vogelwacht Rotta, Platform Mooi Zuidplas, Belangenvereniging Oud Verlaat en Platform Herinrichting Eendragtspolder) is dit het paard achter de wagen spannen. De winst voor het

'Groen' wordt hier door het 'Rood' volledig teniet gedaan. Het leidt zo uiteindelijk tot een achteruitgang van de natuurwaarden. Gezamenlijk hebben deze organisaties een brief geschreven aan B&W Zuidplas en het Recreatieschap Rottemeren met het verzoek af te zien van deze grondruil. Onderstaande argumenten onderbouwen dit verzoek.

In de provinciale 'Visie Ruimte en Mobiliteit' (VRM) is dit gebied ingedeeld in de zogenaamde 'beschermingscategorie 2'. Deze beschermingscategorie is bedoeld om 'gebieden met een specifieke waarde in stand te houden, omdat ze landschappelijk, ecologisch of qua gebruikswaarde bijzonder kwetsbaar zijn'. Eén van de strategische doelen luidt: *Behoud en ontwikkeling van een groenblauwe structuur, die de samenhang tussen stad en land versterkt en de recreatieve gebruiks- en belevingswaarde in en nabij de stad verbetert*. Geen beter voorbeeld van dit doel dan juist de Rotte, die gevrijwaard dient te worden van versturende stedelijke elementen.

De Rotte met de daarbij behorende dijken is een recreatieve route voor fietsen, wandelen, skaten, roeien en varen. Het is de natuurlijke basis van het recreatiegebied dat daar omheen is ingepast in het groene polderlandschap. Het is van cruciaal belang dat er vanaf deze recreatieve route vrij zicht is op de landelijke groene omgeving die het buitenstedelijk karakter accentueert. Het gebied wordt juist om dit aspect hoog gewaardeerd.

De kracht van dit buitengebied is de meanderende watergang van de Rotte in combinatie met de groene open boorden die de rivier omzomen met de groene ruimtelijke polderlandschappen. Het gebied waar het hier om gaat is een uniek gebied, waarin de

Stel je eens voor: hier huizen langs de Rottekade!!! © Arend Hoogeveen

oorspronkelijke structuur met voornoemde kenmerken herkenbaar intact gebleven is en goed zichtbaar is vanaf de Rottekade. Naar onze mening dient het Recreatieschap deze stukjes cultuurhistorisch erfgoed te koesteren en de bestaande situatie te bestendigen. Immers, met name deze elementen dragen bij aan het recreëren en de (natuur)beleving in de 'groene longen' van een sterk verstedelijkt gebied.

De opbrengsten van de woningkavels zullen hoger zijn dan wanneer die kavels verder van de Rotte afliggen. Echter, een precedent van woningbouw als verdienmodel zet de bijl aan de wortel van het Rottemereengebied, omdat de gehele Rottezone dan stukje bij beetje volgebouwd kan worden. Hopelijk gaan de bestuurders van de gemeente Zuidplas en het Recreatieschap Rottemeren op het verzoek in. ♦

Groene halsbandparkieten

Frederiek van Rhijn

Vanochtend, tijdens mijn Portugese cursus op de Volksuniversiteit aan de Heemraadssingel in Rotterdam, grote paniek in de klas!!! Mijn docente wees opeens naar buiten, en riep hardop in de klas: 'Um pássaro verde bonito!', oftewel 'een mooie groene vogel'.

Mijn medecursisten en ik reageerden heel laconiek. 'Een halsbandparkiet, niets meer en niets minder'. Maar kennelijk had mijn docente nog nooit deze krijssende vogels in de stad had gezien. Even later zag ik hem ook voorbij vliegen, een lange staart achter zich aanslepend.

Ik weet niet veel van deze soort. Maar één ding weet ik wèl! Ga nooit naast een buurman wonen, die één of meerdere halsbandparkieten in zijn volière heeft. Je zou het misschien niet zeggen, maar ik ben ervaringsdeskundige. Ik was weliswaar niet de buurman, noch de volière-houder, maar wel de partner-in-crime. Nou ja, of je moet het gezellig vinden om om 5 uur 's ochtends vroeg wakker te worden van zijn of haar gekrijs. Maar dat zullen er niet veel zijn, vermoed ik.

Stadsparken en tuinen zijn veruit favoriet als leefgebied. Neem bijvoorbeeld het Vroesepark in de wijk Blijdorp, een park wat vlakbij de Diergaarde ligt. Daar kan je ze in de zomer bij bosjes in de bomen zien zitten. Het voedsel bestaat uit zaden, vruchten en vooral pinda's.

De Vogelbescherming zegt op zijn website (www.vogelbescherming.nl) over deze kleurige uit Afrika en Zuid-Azië afkomstige papegaaiachtige het volgende: het nest wordt in een solitaire boom gemaakt, vaak in een oud spechtenhol op flinke hoogte. De halsbandparkiet is in Nederland voor een zeer belangrijk deel afhankelijk van bijvoeding, zonder die hulp zouden halsbandparkieten de voedselschaarste in de winter niet overleven. Daarom komen zij buiten de stedelijke gebieden niet veel voor. Maar dan! Dan lees ik op de website van Sovon Vogelonderzoek (www.sovon.nl) iets geheel anders. De eerste halsbandparkieten zijn in de jaren '60 van de vorige eeuw door de mens losgelaten of ontsnapt uit kooien. De soort bleek zich in Nederland vrij goed te kunnen handhaven. In Amsterdam en Den Haag bevinden zich inmiddels ware bolwerken en de soort breidt zich nog altijd uit. Hmm... tegenstrijdige informatie dus.

Sovon schat de aantallen in Nederland op 3200 (2010) broedparen. Geschat maximum aantal overwinteraars/doortrekkers vrij groot. Kennelijk doet Sovon niet aan updaten op zijn website. Komt er op neer dat je aan dit soort verouderde informatie eigenlijk niet veel hebt. En ik vraag mij af waarom ik het dan toch kopieer. Waarvoor overigens toch mijn dank aan beide organisaties! Halsbandparkieten zijn in Nederland standvogels. Vooral buiten het broedseizoen zoeken ze elkaar op in slaapbomen, daar kunnen ze in zeer grote groepen bijeen komen. En de boel bij elkaar krijsen, waarmee dit verhaal begon. ♦

PADDOCK

ALLROUND CATERING

Uw visie is onze uitdaging

* **CATERING:** broodjes, hapjes, salades en buffetten

* **PARTYRENT:** verhuur van taps, tafels, glaswerk etc.

* **PARTIJEN:** in onze zaal of op een door u gekozen locatie

Paddock Catering
Hoefweg 53 - 2665 CC Bleiswijk
010-5210331

www.paddockcatering.nl

Activiteitenkalender maart tot en met juni 2017

dag	datum	tijd	locatie	activiteit	doelgroep	info/aanmelden bij
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , werken bij het Trefpunt	Rotta Actief!	Jan Noppers
do		vanaf 9:00	op locatie	wekelijks , werken in de natuur	Rotta Natuurwerk	Rien van der Vorm
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
za		12:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
Mrt						
za	11	10:00-12:00	n.t.b.	Natuurwandeling Schiebroekse park	openbaar	Aad Deurloo
za	11	10:00-12:00 13:30-15:00	Trefpunt	Verrassende natuuropdrachten	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	14	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
do	16	20:00-22:30	Trefpunt	Start cursus Vogelherkenning voor beginners	cursisten	Aad Deurloo
wo	22	13:30-15:00	Trefpunt	Struinen	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
za	25	08:00-16:00	Metrostation Capelse Brug	Excursie Krimpener Waard	leden	Henk Zomer
za	25	12:00-16:00	Trefpunt	Voorkeur Keramiek en Edelstenen	openbaar	Ad Somers
zo	26	12:00-16:00	Trefpunt	Voorkeur Keramiek en Edelstenen	openbaar	Ad Somers
di	28	20:00-22:00	Trefpunt	ALV + Presentatie Ontwikkelingen in de Groenzoom door Cor Noorman	leden	Hans Sanders
Apr						
za	8	08:30-10:30	Trefpunt	(Vroege) Vogels kijken	Rotta Rangers	Gert Jansen
za	8	13:30-15:30	Trefpunt	Vogels kijken	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	11	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	Bestuursleden
za	22	08:00-16:00	Metrostation Capelse brug	Dordtse Biesbosch, Tongplaat en de Elzen	leden	Henk Zomer
di	25	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond	leden	Hans Sanders
za	29	07:00-09:00	Hoekse Hout	Publiekswandeling Lage Bergse Bos	openbaar	Hans Sanders
Mei						
di	9	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	Bestuursleden
za	13	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	Spinsecten	Rotta Rangers	Gert Jansen
za	20	06:00-08:00	Parkeerplaats Outdoor Valley	Publiekswandeling Wiebertjes	openbaar	Cor van de Lustgraaf
di	23	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond	leden	Hans Sanders
za	27	8:00-16:00	Metrostation Hessenplaats	Excursie Oostvaardersplassen	leden	Henk Zomer
Jun						
za	3	07:00-09:00	n.t.b.	Publiekswandeling Park de Polder	openbaar	Hans Sanders
za	10	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	Cursus Slootjesexpert	Rotta Rangers	Gert jansen
di	13	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	Bestuursleden
za	17	09:00-11:00	n.t.b.	Publiekswandeling fietstocht	openbaar	Hans Sanders
wo	21	13:30-15:00	Trefpunt	Rondstruinen in de natuur	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
za	24	08:00-16:00	Metrostation Hessenplaats	Excursie Uiterwaarden de Steenwaard	leden	Henk Zomer
di	27	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond Wandeling	leden	Hans Sanders
vr	30	19:00-21:00	KMG	Eerste vrijdagavond wandeling Koommelengat	openbaar	Aad Deuloo

Actueel Rotta-nieuws

Het meest actuele Rotta-nieuws kun je vinden op onze website www.rotta-natuur.nl in de rubriek Agenda. Even de betreffende activiteit aanklikken en je bent weer helemaal bij! Ook in de Nieuwsflits, die regelmatig per email wordt verspreid staat actuele informatie over onze activiteiten.

Toelichting activiteitenkalender

In de activiteitenkalender staan de activiteiten voor het komend kwartaal die bij het ter perse gaan van dit nummer bekend zijn. Kijk op de website voor de meest actuele informatie. Hebt u geen internet, of na het raadplegen van de website nog vragen? Neem dan contact op met de persoon die bij de activiteit vermeld staat.

Neem bij wandelingen en excursies altijd uw verrekijker mee. Eventueel is er een verrekijker te leen mits u dit tijdig aangeeft. Stem schoeisel en kleding af op het te bezoeken terrein en het weer. Bij deelname aan Rotta Actief! en Rotta Natuurwerk is het verstandig om vooraf even contact op te nemen om kleding en schoeisel af te stemmen op de te verrichten werkzaamheden.

Bij auto-excursies rijden we zoveel mogelijk met elkaar mee. We streven er naar passagiers zo gelijk mogelijk te verdelen over de beschikbare auto 's. Benzinekosten worden door alle inzittenden gedragen. Als vergoeding wordt per auto € 0,20 per gereden kilometer gerekend, verdeeld over het aantal inzittenden. Als iemand met de eigen auto wil rijden en geen passagiers heeft, zijn de kosten geheel voor eigen rekening. Chauffeurs die passagiers meenemen moeten een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Consumpties en entreegelden zijn voor eigen rekening.

Doelgroepen

Openbaar	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Ledenavond	alleen voor leden en donateurs, aanmelden niet nodig.
Cursus	alleen voor cursisten, dus tijdig vooraf aanmelden.
Rotta Onderzoek	inventariseerders en mensen met interesse voor onderzoek aan flora en fauna
Rotta Actief!	de werkploeg op donderdag, leden en niet-leden mogen meehelpen.
Rotta Natuurwerk	leden en niet-leden werken in de natuur, aanmelden niet nodig.
Rotta Varia	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Rotta Kapoentjes	leden en niet-leden tussen 4 t/m 6 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Rotta Rangers	leden en niet-leden tussen 7 t/m 12 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Jong Rotta	leden en introducees vanaf 13 jaar zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Wandeling	leden en niet-leden zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Excursie	alleen leden, vooraf aanmelden, uiterlijk drie dagen voor de datum.

Locaties, informatie en aanmeld-adressen indien vooraf aanmelden nodig is

Afkorting	Plaats/gebied	Informatie bij	e-mailadres	Telefoon
BZ	Bleiswijkse Zoom	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
EDP	Eendragtspolder	Dick Hoek	dickhoek@planet.nl	06-51 23 76 29
HBB	Hoge Bergse Bos	Aria van Ballegoie	avanballegoie@gmail.com	010 - 455 22 61
KMG	Koornmolengat	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
LBB	Lage Bergse Bos	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62
ZHP	Zevenhuizerplas	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
Rotta Actief!	Trefpunt Rotta	Jan Noppers	jannoppers@gmail.com	010 - 418 47 76
Rotta Kapoentjes	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	rotta.jeugd@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Rangers	TrefpuntRotta	Gert Jansen	rotta.jeugd@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Onderzoek	diverse locaties	vacant		
Jong Rotta	Trefpunt Rotta	Hans Sanders	hsas22@gmail.com	06-40 56 77 69
Rotta Varia	Trefpunt Rotta	Ad Somers	trefpuntbeheer@gmail.com	06 - 39 32 11 13
Rotta Natuurwerk	diverse locaties	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62

Excursies en weekenden, informatie en aanmelden bij

Henk Zomer	h.zomer5@upcmail.nl	010 - 455 10 20
------------	---------------------	-----------------

Vertrekpunten wandelingen, tenzij anders aangegeven

BZ	parkeerplaats bij restaurant 't Zeeltje, Kooilaan 3, 2665 KR Bleiswijk
EDP	parkeerplaats bij Zevenhuizerplas, Middelweg, Zevenhuizen
HBB	parkeerplaats Outdoor Valley, Hoeksekade 141, 2661 JL Bergschenhoek of Trefpunt Rotta
KMG	brug over de Hennipsloot bij restaurant De Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen
LBB	bij restaurant 't Hoekse Hout, Bergse Bosdreef 6, 2661 GN Bergschenhoek
ZHP	bij restaurant De Strandgaper, Strandweg 1, 2761 DM Zevenhuizen

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 85 wilde zwaan © Chris van Rijswijk

MB 86 kleine zwaan © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB85 en MB86

Om mijn verhaal duidelijker te maken heb ik nu andere foto's gekozen dan de vorige keer. Op beide foto's zien we zwanensoorten, dat is niet al te moeilijk (hoop ik). Zwanendriften was het vogelwoord van 2016 en gelukkig wordt deze dieronvriendelijke bezigheid steeds meer ingeperkt. Maar goed, dat helpt ons niet dichter bij de oplossing om welke zwanen het hier gaat. Beide zwanen hebben een zwart/gele snavel. Daarmee komen we al een heel eind. We hebben in Nederland namelijk maar twee zwanensoorten met geel op de snavel. Die andere soort heeft een rood/zwarte snavel. Nee, de knobbelzwaan doet dit keer niet mee. Onze zwanen zijn de wilde zwaan (MB85) en de kleine zwaan (MB86). De wilde zwaan is te herkennen aan zijn lange nek en aan de vorm van de gele vlek op zijn snavel. Bij elke wilde zwaan loopt deze gele vlek (richting de snavelpunt) uit in een punt.

De kleine zwaan heeft een iets kortere nek en bij deze zwanensoort is de gele snavelvlek (richting de snavelpunt) min of meer rond van vorm. Begrijp je wat ik bedoel? Beide zwanensoorten overwinteren weleens in ons werkgebied. Bij ons zijn het schuwe vogels die meestal op afstand blijven. Vorig jaar was ik op IJsland en in Reykjavik zijn de wilde zwanen een stuk minder schuw (zie foto MB85).

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

Succes . . . ♦

MB 87 © Chris van Rijswijk

MB 88 © Chris van Rijswijk